

Aalborg Universitet

Cand. Merc. Aud.

Speciale foråret 2012

Generationsskifte i personligt drevne virksomheder

Udarbejdet af Martin Skovgaard Sørensen

Vejleder Henrik Vestergaard Andersen

Afleveret den 6. marts 2012

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	4
1.1 Uddybning.....	4
1.2 Problemformulering.....	5
1.3 Afgrænsning	5
1.4 Metodevalg	6
2. Overvejelser vedrørende et generationsskifte	7
2.1 Planlægning	8
2.1.1 Hvornår skal generationsskiftet ske?	8
2.1.2 Skal virksomheden tilpasses?.....	10
2.1.3 Hvem skal overtage virksomheden?.....	10
2.2 Delkonklusion	12
3. Succession i personligt drevne virksomheder.	13
3.1 Den successionsberettigede personkreds	14
3.1 Ejendomme	16
3.2 Virksomhedsbegrebet.....	16
3.3 Skattemæssig virkning	19
3.4 Konto for opsparet overskud og kapitalafkastsordningen	20
3.5 Krav for at opnå succession	20
3.6 Finansiering	21
3.6.1 Etablerings eller iværksætterkonto.....	22
3.6.2 Gaver	24
3.7 Passivpost.....	26
4.2.4 Henstand med betaling	30

4	Generationsskiftemodeller i personligt regi	34
4.1	Beskattet overdragelse	34
4.2	Goodwill.....	34
4.2.1	værdiansættelse af goodwill	35
4.2.2	Beregning efter andre metoder	38
4.2.3	Beskatning af fortjeneste ved afståelse af goodwill	42
4.3	Ejendom	44
4.4	Driftsmidler	47
4.5	Øvrige aktiver	48
4.7	Gæld	49
4.8	Opsparet overskud.....	50
5.	Eksempler på generationsskifte af personligt drevne virksomheder.....	51
5.1	Generationsskifte uden succession og uden gave.....	51
5.2	Generationsskifte med succession og uden gave.....	54
5.3	Generationsskifte uden succession og med gave.....	56
5.4	Generationsskifte med succession og med gave.....	59
5.5	Delkonklusion.....	60
6.	Pension	62
6.1	Eksempel	63
7.	Konklusion	64
9.	Litteraturliste	68
10.	Figurliste	70
	Bilag 1 Virksomhedsbeskrivelse.....	72
	Bilag 2 Tilbagediskontering.....	76

1. Indledning

Dette projekt vil omhandle generationsskifte i personligt drevne virksomheder. Grunden til at dette emne er relevant er, at mange virksomheder inden for de næste år vil stå over for et generationsskifte. Samtidig vil det være en stor udfordring for virksomhederne at gøre dette, idet der er mange ting, der skal overvejes for at gøre det ordentligt.

Samtidig kan der være forskellige hensyn der skal tages i forhold til de forskellige grupperinger ved generationsskiftet. Herunder hvorvidt den overdragende part skal sørge for at maksimere sit salgsprovenu, på bekostning af alt andet, eller om det vil være fordelagtigt at give den nye generation nogle fordele, så denne generation har nemmere ved at føre virksomheden videre. Dette skal også ses i forhold til, at den overdragende generation kan have investeret meget tid i virksomheden og derfor gerne vil se sit livsværk blomstre.

I forhold til disse hensyn, er det derfor vigtigt at finde ud af hvilke muligheder der er for at lave generationsskifte. Herunder er det specielt vigtigt hvad der er tilladt i forhold til skat, og på hvilken måde generationsskiftet kan skrues sammen, for at give den mindst mulige skattebyrde.

det vil i samme omgang være vigtigt for overdrageren at finde ud af, hvordan denne person kan få de midler der kommer ud af generationsskiftet, til at dække personens alderdom. Dette skyldes at mange ejere af små virksomheder, har anvendt disse virksomheder som deres pensionsopsparing, og derfor ikke har noget ved siden af. Dette gør det relevant at se på, hvordan pengene kan komme ud af generationsskiftet, uden at sende dem alle videre til skattevæsnen.

1.1 Uddybning

Et generationsskifte i dette projekt, skal ses som en virksomhed der skifter ejer, enten med hele virksomheden her og nu, eller som en løbende overgang, med adskillige transaktioner.

Den nye generation behøver ikke nødvendigvis at være beslægtet med den nuværende ejer, men kan også benytte successions reglerne ved bare at være en nær medarbejder. Begrebet nær medarbejder samt slægtninge bliver defineret senere i projektet.

Inden generationsskiftet påbegyndes, vil det være nødvendigt at lave nogle overvejelser om, hvordan overdrageren/sælgeren, herefter overdrageren, vil være stillet efter generationsskiftet. Dette er specielt relevant i forhold til hvor meget af virksomheden der kan gives som gave, eller måske kan diskuteres med en tredjepart eller en nær medarbejder i en pris aftale. Dette skal også ses i forhold til, at den gamle ejer kan have en speciel interesse i at se virksomheden klare sig godt efterfølgende, idet ejeren har investeret meget tid i virksomheden i forhold til bare at få flest mulige penge ud af generationsskiftet.

1.2 Problemformulering

Baseret på ovenstående har jeg valgt følgende hovedspørgsmål i dette projekt.

**Generationsskifte af den personligt drevne virksomhed i forhold til
kildeskattelovens § 33 C, herunder fordele og ulemper ved skattemæssig succession**

1.3 Afgrænsning

Der vil i dette speciale stort set ikke blive set på, hvilke muligheder virksomheden vil have hvis den konverterer til et selskab. Herunder vil alle andre virksomhedstyper end personligt ejede selskaber også blive udelukket.

Reglerne for dødsboer vil ikke blive brugt, idet det antages at generationsskiftet bliver foretaget mens overdrageren stadig er i live.

Projektet vil også kun fokusere på de grupper der har mulighed for at benytte successionsreglerne, hvilket udelukker tredjeparter.

1.4 Metodevalg

Projektet vil blive struktureret med afsnit i forhold til ovenstående hovedspørgsmål, der vil resultere i analyser af problemstillingerne og afsluttes med en delkonklusion.

Hele projektet vil blive afsluttet med en endelig konklusion, der vil samle alle trådene op igennem projektet.

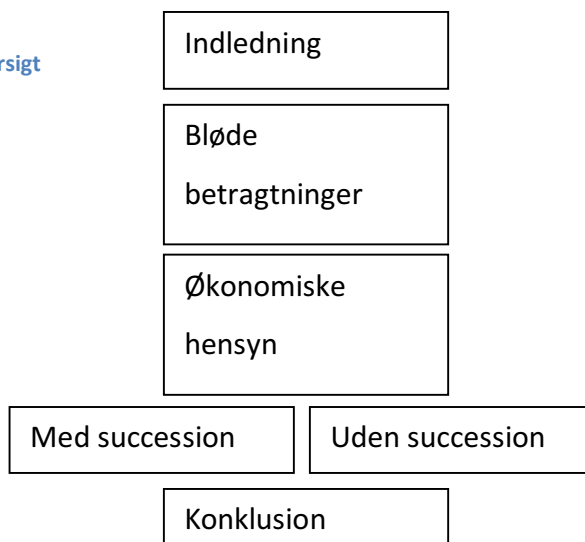
Under hvert afsnit vil der først blive lagt vægt på de teoretiske muligheder inden for de juridiske rammer, hvorefter det hele vil blive lagt over på en fiktiv virksomhed.

Der vil blive udarbejdet et konkret eksempel på en virksomhed, der vil blive brugt igennem projektet, i de forskellige situationer.

Første vil de blødere dele af et generationsskifte blive gennemgået. Hermed menes de indledende overvejelser, der ikke nødvendigvis kan argumenteres for i forhold til regnskabet. Men i stedet har noget at gøre med overdragerens ønsker, og muligvis ønskerne for overtageren.

Dernæst vil jeg se på de regnskabsmæssige aspekter af generationsskiftet. Dette vil blive gjort med forskellige eksempler, efterfulgt af casen med en fiktiv virksomhed der bliver regnet igennem.

Figur 1 Projekt oversigt

2. Overvejelser vedrørende et generationsskifte

Overordnet set, kan et generationsskifte ses fra tre forskellige synspunkter, der er overdrageren, overtageren og virksomheden.

Figur 2 Interesserede parter

Hver af de tre grupper, kan have forskellige ønsker med hensyn til generationsskiftet. For eksempel kan overdrageren have ønsket om at maksimere sin udbetaling, på bekostning af alt andet. Samtidig kan overtageren have problemer med at finansiere en løsning, hvor overdrageren kun fokuserer på at maksimere udbytte. Dette kan også være et problem for virksomheden, idet denne ikke nødvendigvis kan forrente den høje overdragelsespris, og derfor risikerer at gå konkurs.

Derfor kan det være nødvendigt for parterne at gå på kompromis med hvad de ønsker mest, og i stedet samarbejde om at finde den optimale løsning for alle parter. Det er her skatteretten også kommer til at spille en rolle, idet der gives mulighed for succession, der udskyder skatten ved generationsskiftet og derved kan gøre generationsskiftet billigere.

Inden generationsskiftet påbegyndes, vil det være vigtigt at have alle de indledende detaljer på plads omkring hvordan overdrageren gerne vil have det til at se ud efterfølgende.

Herunder vil det være relevant for overdrageren at vurdere, i hvilken grad vedkommende er villig til at gå ned i pris for at se virksomheden fortsætte som den tidligere har kørt, det vil sige i overdragerens billede. Eller om det er vigtigere at få alle pengene ud af virksomheden.

Det vil også være en overvejelse, hvilke personer der er tilgængelige som potentielle overtagere, herunder de personer der falder ind under succession, såsom slægtninge, i nedad/sidegående retning, eller nære medarbejdere, der har været i virksomheden i mange år og derfor ved hvad overdrageren ville have gjort.

Ovenstående er meget subjektive vurderinger fra sag til sag, og det vil være svært at sige noget generelt omkring dette, da hver overdrager vil have forskellige ønsker, samt forskellige potentielle overtagere.

2.1 Planlægning

Det kan være svært at planlægge det perfekte generationsskifte, i et sådant omfang at det vil tilgodese alle de involverede parter. Det er derfor vigtigt at få startet overvejningsprocessen i god tid, så der vil være tid til at gennemgå alle de vigtige områder.

Følgende områder er ting der altid skal gennemgås i forbindelse med et generationsskifte¹

1. Hvornår skal generationsskiftet ske?
2. Skal virksomheden tilpasses?
3. Hvem skal overtage virksomheden?
4. Hvad er virksomheden værd?
5. Hvordan finansieres generationsskiftet?
6. Hvordan ser fremtiden ud?
7. Kan generationsskiftet optimeres med hensyn til skatter m.v.?

De tre første er mere bløde emner, der skal diskuteres med hver overdrager, og vil varierer meget fra sag til sag. Disse tre punkter vil blive gennemgået i dette kapitel.

De resterende fire emner er af en mere teknisk karakter, og er derfor nemmere at generalisere.

Det er de sidste fire punkter der vil være omdrejningspunktet for projektet.

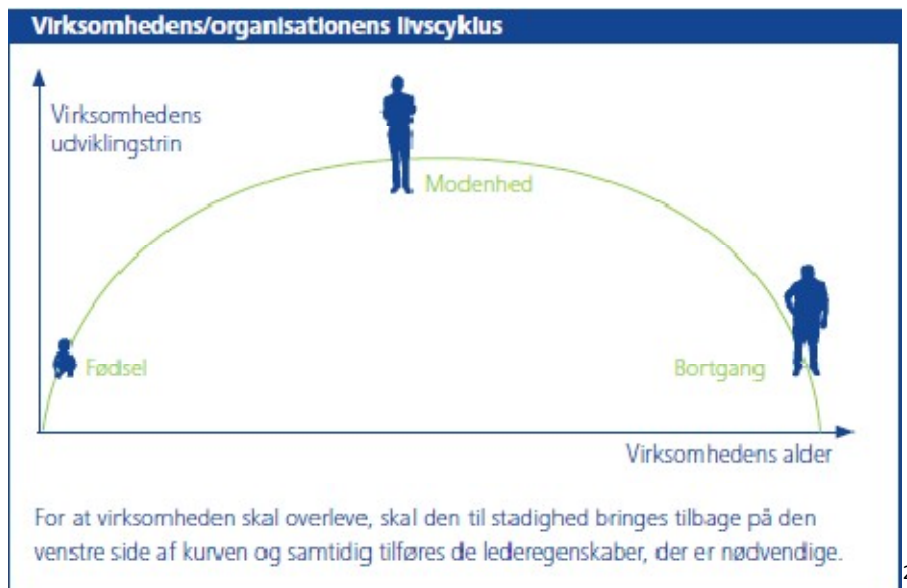
2.1.1 Hvornår skal generationsskiftet ske?

Det vil i forhold til dette spørgsmål, være specielt vigtigt at få overvejelserne startet i god tid. Dette skyldes at et generationsskifte altid vil finde sted hvis overdrageren dør. Dette vil

¹ Brandt og Sigtsten Pedersen, Generationsskifte. Side 5

forårsage at generationsskiftet vil blive foretaget i forbindelse med et dødsbo, hvilket nemt kan blive noget rod i forhold til flere arvinger, samtidig med en presset periode. Så hvis overdrageren vil have indflydelse på hvem der overtager virksomheden, uden at gøre det i et testamente, vil det være nødvendigt at foretage generationsskiftet i levende live.

Det kan også være nødvendigt at vurdere hvor virksomheden er i sin livscyklus

Figur 3 Virksomhedens livscyklus

Ovenstående viser en virksomheds liv inddelt i alder og udvikling. Sammenholdt med et generationsskifte, vil det være vigtigt at have med i overvejelserne hvorhenne virksomheden er i denne cyklus. For eksempel kan det have en hvis forbindelse til virksomhedens fremtidige vækst, hvis virksomheden har passeret modningsstadiet. Dette kan medføre at virksomheden skal forny sig, hvilket kan gøres ved at generationsskifte, men det giver dog også ekstra risici, idet der bliver overtaget med en tendens til faldende indtægter.

Risikoen ved ikke at overveje dette er, at den nye ejer kommer ind i virksomheden uden at vide hvordan personen skal forberede sig på fremtiden. Dette vil specielt være vigtigt i mindre virksomheder, hvor det muligvis kun var overdrageren der vidste noget om de generelle tendenser for virksomheden.

² Deloitte. Generationsskiftebog. 2010. side 14

2.1.2 Skal virksomheden tilpasses?

Herunder er det, ligesom ved ovenstående, vigtigt at se på ledelsen, herunder om den nye leder er klar til at overtage virksomheden. Herigennem kan det være nødvendigt at splitte virksomheden op, for enten at optræne en ny leder, eller for at reducere risikoen for den nye leder.

Det vil for overdrageren også være nødvendigt at gøre sig yderligere overvejelser om, hvorvidt personen er klar til at overdrage virksomheden, og herigennem hvilken rolle personen vil spille efter overdragelsen.

Det vil også være vigtigt at komme med en detaljeret forretningsplan, for at visualisere virksomhedens fremtidige muligheder. Dette vil specielt være vigtigt i mindre virksomheder, da det her vil være en person der sidder på alt hvad der har med virksomhedsudvikling at gøre. Dette gør at overtageren vil have svært ved at danne sig et overblik over virksomheden uden overdragerens ekspertise.

2.1.3 Hvem skal overtage virksomheden?

Her skal der identificeres potentielle overtagere. Det kan være slægtninge, nære medarbejdere eller nogle helt tredje. Her er det vigtigt at de overvejelser der tidligere er gjort, bliver brugt til at vurdere kandidaterne. For eksempel er det muligt at det er overdragerens ønske at sønnen skal overtage virksomheden, men ved nærmere undersøgelse vil personen ikke passe til virksomhedens behov. Her kan det være nødvendigt at se ud over førstevalget, og se på om virksomheden måske ville have bedre overlevelsesmuligheder, hvis der blev involveret en tredjepart,

Der er blevet lavet nogle forskellige punkter der kan anvendes til at vurdere potentielle overtagere:³

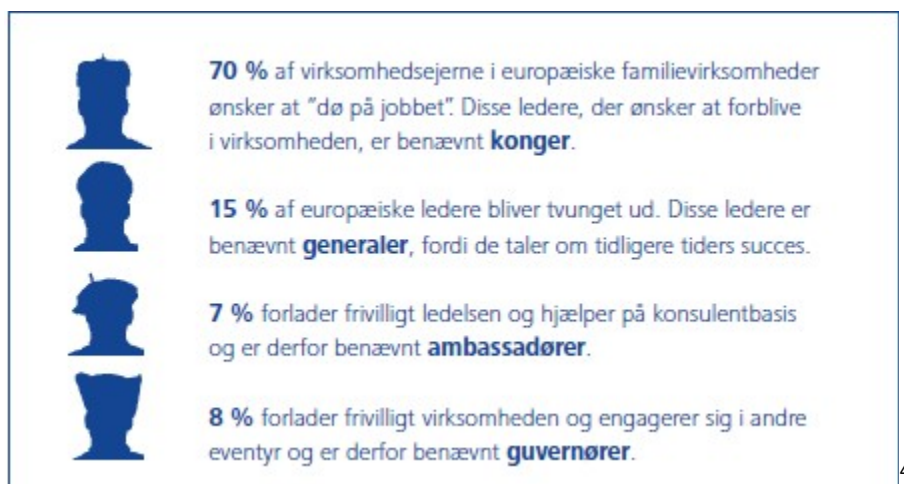
- Vise evne til at forstå virksomhedens situation og problematik.
- Kan tolke ledelsesopgaver, der er konsekvens heraf.

³ Deloitte. Generationsskiftebog. 2010. side 16

- Kan omsætte ledelsesopgaver til både en kortsigtet og langsigtet handlingsplan med mål og midler.
- Kan skabe tillid og respekt over for omverdenen, finansieringskilder, kunder og leverandører.
- Kan kommunikere forståeligt og åbent.
- Kan afstemme sine ideer internt i relation til kapitalejere, medarbejdere, og eksternt i relation til kreditinstitutter, kunder og leverandører.
- Kan demonstrere sine personlige synspunkter og engagement,
- Kan motivere og udvikle medarbejdere.

Ovenstående emner skal diskuteres i forhold til de potentielle overtagere, både for at finde styrker, men også for at finde ud af hvor overtageren kan have nogle svagheder, der måske skal opvejes af en mellemleder, eller trænes.

Det kan også være et problem at finde ud af hvor overdrageren passe ind i den nye virksomhed, hvis personen overhovedet skal være med. Dette kan også ses i forhold til følgende figur:

Figur 4 Overdragertyper

^{4 4} Deloitte. Generationsskiftebog. 2010. side 17

Ovenstående viser problematikken, i at oplære kompetencer ved den nye leder, idet 15 % af overdragerne, direkte skal tvinges ud af virksomheden, hvilket gør det besværligt a, at få overdraget meget af den viden de sidder inde med.

De 70 % der benævnes, konger, kan også være problematiske, idet generationsskiftet let bliver udsat. Det vil dog være muligt at få oplært nye ledere, idet kongen vil være meget investeret i virksomheden, og derfor også i oplæringen af sin efterfølger.

Ambassadørerne, kan være nemmere at have med at gøre i forbindelse med et generationsskifte. Dette skyldes, at de, selv efter de har forladt virksomheden, er villige til at hjælpe med oplæring af overtageren, samtidig med at de vil videregive den viden de har. De vil dog stadig være en omkostning for firmaet, idet de ikke helt er væk. Det kan dog også være problematisk, hvis den nye leder ikke kan få nok plads til selv at lave de ændringer af virksomheden, der er behov for hvis virksomheden skal klare sig.

Guvernørerne, er også villige til at foretage et generationsskifte, men der skal bruges mere tid på de indledende faser, idet det vil være problematisk, at hente deres kompetencer ud af dem, idet de forlader virksomheden.

2.2 Delkonklusion

Ud fra ovenstående, kan det ses at der er mange forskellige overvejelser der skal gøres, inden man ser på det økonomiske ved generationsskiftet. Herunder er det specielt vigtigt at finde den optimale overtager. Dette skal ses i forhold til, at det skal være en person den gamle overdrager, kan arbejde lidt sammen med, i forhold til at videreføre tidligere erfaringer og sørge for at kunderne bliver ved virksomheden. samtidig skal overtageren også være en person der er i stand til at varetage virksomhedens interesser, og ud fra disse generere et overskud.

3. Succession i personligt drevne virksomheder.

Dette emne vil omhandle de mere tekniske aspekter ved et generationsskifte.

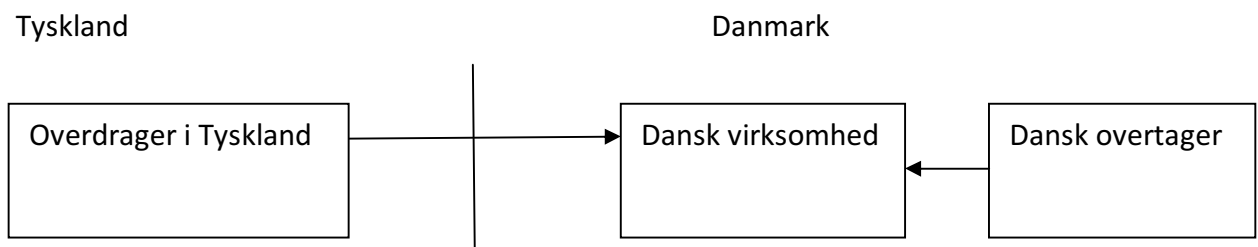
Dette involverer, værdiansættelse af virksomheden. Finansiering af generationsskiftet, fremtidsudsigterne samt optimering i forhold til skatter.

Retten til succession er grundlagt i kildeskattelovens(KSL) § 33 C.

For at kunne benytte reglerne i KSL⁵, skal både overdrager og erhverver være omfattet af KSL § 1 eller 2 vedrørende skattepligt til Danmark. Ifølge § 1 vil det betyde personer med bopæl i Danmark, eller personer der opholder sig der mindst seks måneder om året. § 1 omfatter derudover personer der arbejder om bord på skibe, der er tilknyttet Danmark. Til sidst, er der efter § 1 også skattepligt til Danmark, hvis personen er udsendt af den danske stat, såsom ambassadører eller lignende. Samtidig vil udsendtes børn og ægtefæller også være omfattet efter § 1 stk. 4, for børnene gælder det kun til de er 18 år gamle, for både ægtefæller og børn kan de undgå dansk skattepligt, hvis de er tilknyttet et andet land.

Efter KSL § 2 kan personen også være delvist skattepligtig til den danske stat, hvilket kan gøre det muligt at benytte reglerne i KSL § 33 C, så længe den delvise beskatning har tilknytning til det der skal succederes i.

Det kan for eksempel ske efter KSL § 2, hvis det er en person der er bosat i Tyskland, men har en dansk virksomhed. Denne danske virksomhed skal så dog yderligere overføres til en person der falder indenfor de juridiske rammer for generationsskifte.

Figur 5 Udenlandsk overdrager

⁵ Kildeskattelovens § 1-2

3.1 Den successionsberettigede personkreds

Ifølge KSL § 33 C, er gruppen af personer der har mulighed for succession beskrevet som følgende:

Børn og børnebørn

Søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn

Samlevende

Adoptivbørn og stedbørn

Nære medarbejdere

Alle ovenstående grupper har fuld mulighed for at bruge successionsreglerne efter KSL § 33 C, men der er dog nogle andre karakteristika der skal uddybes.

Børn og børnebørn er de mest simple at overdrage en virksomhed til, idet de har fordelagtige gaverregler i henhold til boafgiftsloven (BAL) § 22. Herigennem kan børn og børnebørn frit modtage 58.700 kr. (2011 satser). Samtidig kan de ifølge BOL § 23 modtage gaver til 15 % beskatning, i modsætning til at det skal medregnes som personlig indtægt. De 15 % gaveafgift beregnes efter at der er fratrasket de 58.700 Kr. og der kan gives en ubegrænset gave. Gavebegrebet vil jeg komme nærmere ind på senere.

Søskende og deres afkom, har ikke samme fordelagtige rettigheder som egne børn ifølge BAL, hvilket gør at de nærmere skal sidestilles med udenforstående personer, i forhold til nære familiemedlemmer. Dette vil sige, at de ikke har mulighed for at få fradrag for gaver, eller for at anvende den lave sats på 15 % afgift men i stedet skal betale normal indkomstskat af gaven.

I begge ovenstående tilfælde, bliver både adoptivbørn og stedbørn, ifølge KSL § 33 C, sidestilles med naturlige børn, og har derfor samme rettigheder i forhold til succession. Grupperne har også samme rettigheder i BAL § 22, hvilket igen giver dem samme rettigheder med hensyn til gaver.

Samlevende er også lidt specielle, idet der er mulighed for at samme mængde gaver som til børn og børnebørn, så længe reglerne i BAL § 22 D er overholdt. Ifølge denne regel, skal personerne have boet sammen i de sidste to år inden modtagelsen af gaven. Eller tidligere have haft fælles bopæl med hinanden i mindst to år, men hvor bofællesskabet er blevet afbrudt af institutionsanbringelse, herunder anbringelse i en ældrebolig.

Nære medarbejdere⁶ har mulighed for at succedere i virksomheden, så længe de overholder kravene i KSL § 22 C stk. 12. Dette medfører, at de skal have været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden i mindst tre ud af de sidste fem år. Dette bliver målt i forhold til den ansattes fem seneste indkomstår, hvilket også gør, at overdragelsesåret ikke bliver medregnet. Kravet om fuldtidsbeskæftigelse, bliver bestemt i forhold til den ansattes ATP indbetalinger, hvis disse er til stede. Er det ikke muligt at finde ATP indbetalinger, vil det være muligt at bestemme fuldtidsbeskæftigelse i forhold til arbejdstid.

Der kan være et yderligere problem ved succession til nære medarbejdere ved koncernselskaber. Dette skyldes at medarbejderen skal have været ansat i den virksomhed der succederes, og kan derfor ikke succedere i andre grene af koncernen.

Det er endvidere muligt for medarbejdere at succedere i en andel af virksomhed senest fem år efter sidste erhvervelse. Dette gør det muligt at lave glidende overgang af en virksomhed til nære medarbejdere. Idet der uden denne regel kunne opstå et problem i form af at medarbejderen ikke længere er ansat i samme virksomhed efter første del af successionen.

Muligheden for medarbejdersuccession blev indført ved Lov nr. 394 af 6/6 2002.

Begrundelsen for at indføre det var, at en optimale person til at videreføre virksomheden ikke nødvendigvis var den nære familie, men kunne også være en nær medarbejder.

Begrundelsen for at det kun skal være tre ud af fem år, og ikke uafbrudt, er at det skal være muligt for medarbejderen at succedere selvom vedkommende har været nødsaget til at tage barsel, udannelse eller andet kortere fravær fra virksomheden.

⁶ Bille, Skattemæssig Succession, side 155-158

3.1 Ejendomme

Ejendomsavance kan ifølge KSL § 33 C stk. 1, kun overdrages hvis det hører ind under ejendomsavancebeskatningsloven. Hvis mere end 50 % af ejendommen bruges til erhvervsmæssige formål, er det dog hele ejendommen der kan overdrages, efter reglerne i KSL § 33 C stk. 2-11 og 14. for at opgøre om 50 % af ejendommens værdi tillægges erhvervsmæssig drift, bruges en ejendomsværdimæssig fordeling mellem erhverv og beboelse.

3.2 Virksomhedsbegrebet⁷

For at en virksomhed kan succederes, kræves det at virksomheden er klassificeret som en virksomhed. I henhold til KSL 33. C er der ikke nogen direkte definition af hvad en virksomhed er, hvilket gør det nødvendigt at lede efter en mere generel definition andetsteds.

Der er ikke nogen klar definition af en virksomhed i skatteloven, men der er dog en indikator herpå i cirkulære nr. 129 af 4. juli 1994. Kravene heri er også nævnt i ligningsvejledningen; erhvervsdrivende under afsnit E.A.4.1. Heri nævnes at en selvstændig erhvervsdrivende normalt kan karakteriseres som en: *”der for egen regning og risiko udøves en virksomhed af økonomisk karakter og med det formål at opnå et overskud.”*

Denne definition er dog ikke helt uddybende. Derfor kan det være nødvendigt at anvende kriterierne for selvstændig erhvervsdrivende⁸. Disse kriterier nævner blandt andet, at den selvstændige erhvervsdrivende:

Selv skal tilrettelægge arbejdet uden særlig indblanding.

Selv skal stå for den økonomiske risiko ved arbejdet.

Selv må bestemme hvor mange der skal ansættes til arbejdet

Selv er momsregistreret, og at ydelsen bliver faktureret med et tillæg af moms.

⁷ Skattemæssig succession. Jane K. Bille. Side 142

⁸ Ligningsvejledningen; erhvervsdrivende under afsnit E.A.4.1.

Individuelt er ovenstående kriterier dog ikke nok til at en person kan karakteriseres til at være selvstændig erhvervsdrivende.

Der er også faldet en del domme, der kan hjælpe med at klargøre, hvornår der er tale om en selvstændig erhvervsdrivende.

Af domme der taler for en betegnelse som selvstændig er erhvervsdrivende kan nævnes:

SKM2011.655.BR. Her får en person (A), der mundtligt er blevet sat til at stå for nedrivningen på nogle projekter af en nedrivningsvirksomhed, betegnelsen selvstændig erhvervsdrivende. Begrundelsen lagde i, at A selv havde stået for tilrettelæggelsen af arbejdet, selv havde mulighed for at ansætte underliggende personale, selv stod for værktøjet og selv udstedte fakturaer med moms og eget cvr-nummer.

SKM2004.304.VLR. Her får en handelsagent betegnelsen, selvstændig erhvervsdrivende, i kraft af personens virke. Også her var begrundelsen, at personen selv havde tilrettelagt arbejdet, selv var momsregistreret og selv havde muligheden for at ansætte personer. Derudover havde personen også en betydelig personlig økonomisk risiko ved arbejdet.

Ovenstående to domme illustrer, at det ikke er nødvendigt at overholde alle kravene til selvstændige erhvervsdrivende. Samtidig er der også nogle domme der går i den modsatte retning, hvor det ikke er nok at opfylde nogle enkelte kriterier.

SKM2011.707.BR.⁹ I denne sag fik nogle østeuropæiske håndværkere ikke betegnelsen selvstændige erhvervsdrivende. Dette er selvom de ligesom i ovenstående sager selv stod for faktureringen. Problemet var, at de ikke selv stod for materialer, arbejdstøj eller værktøj. Samtidig var der ikke nogen klar korrelation mellem arbejdets færdighedsgrad, og de østeuropæiske håndværkeres aflønning. Hvilket gjorde at retten ikke fandt, at de selv stod med en økonomisk risiko.

SKM2008.836.BR. Heri får en læge afslag på at være selvstændig erhvervsdrivende. Dette skyldes, at personen arbejde har kunnet karakteriseres for meget som arbejde der blev udført af sygehusets andre læger. Herunder havde sygehuset mulighed for at fastsætte

⁹ Dog appelleret men endnu ikke afgjort.

lægens generelle instrukser for arbejdets udførelse. Samtidig havde lægen adgang til sygehusets personale og lokaler uden selv at betale for det, hvilket taler imod en selvstændig økonomisk risiko. Lægens løn afregnet løbende månedsvist, samtidig med at lægen ikke havde godtgjort at personen havde afholdt udgifter der gik ud over hvad der er normalt for en lønmodtager. Derudover ansås det, at ansvaret for fejl begået af lægen, ikke ville have været anderledes hvis personen havde været ansat som sygehuslæge.

Ovenstående to domme viser, at det kan være problematisk at få betegnelsen selvstændig erhvervsdrivende.

Der skal også tages hensyn til hobbyvirksomheder, idet disse ikke kan bære betegnelsen, selvstændig erhvervsdrivende. Der er tre overordnede krav til at en virksomhed ikke vil blive karakteriseret som værende en hobbyvirksomhed.¹⁰

Rentabilitetskriteriet: Der skal genereres et overskud i virksomheden, og hvis der arbejdes i virksomheden, skal der også udbetales en passende løn. Det vil dog være muligt at have underskud i nogle år uden at falde for denne regel, så længe det bliver set som muligt, at virksomheden vil komme til at tjene penge. Dette kan for eksempel være hvis virksomheden har store opstartsomkostninger.

Intensitetskravet: Dette omhandler virksomhedens omsætning, der ifølge skattemyndighederne skal have et vist omfang, førend virksomheden ikke længere kan karakteriseres som værende en hobbyvirksomhed. der kan dog også være visse undtagelser til denne regel, for eksempel i SKM2008.641.BR, hvor en person fik karakteriseret arbejde med udvikling og patentering, kunne betegnes som en normal virksomhed, selvom omsætningen havde været minimal.

Hobby: Dette omhandler generelle karakteristika for en hobbyvirksomhed. for eksempel, vil et overskud ikke være det primære mål i en hobbyvirksomhed, det primære fokus vil i stedet være på, at give ejeren en hobby. En virksomhed vil også oftest blive karakteriseret som hobbyvirksomhed, hvis indehaverens personlige indsats er det

¹⁰ Ligningsvejledningen; Erhvervsdrivende 2012-1, E.A.1.2.2 Hobby eller erhverv

væsentligste aktiv, medmindre virksomheden er professionelt anlagt med hensyn til udstyr, driftsform og ejerens uddannelse.

Der er også faldet en del domme ud omkring dette, hvor virksomheder ikke blev karakteriseret som selvstændige erhvervsdrivende, og derfor ikke kunne få fradrag for deres underskud efter SL § 6 stk. 1 litra a.

SKM2009.183.BR¹¹: Her får en person afslag på fradrag, idet virksomhedens rentabilitet var for lav, idet den gav underskud, samtidig med, at intensiteten i form af omsætning også var for lav.

SKM2003.6.VLR¹²: i denne sag, får personen afslag, idet virksomhedens rentabilitet er for lav, idet den har haft underskud fra 1997-1998. Dette blev dog forsøgt modargumenteret med, at der var fundet en investor til virksomheden, hvilket kunne signalere at virksomheden havde potentiale til at overholde rentabilitetskravet, men dette blev ikke vurderet til at være tilstrækkeligt.

3.3 Skattemæssig virkning

Virksomheden skal, ifølge reglerne i KSL § 33 C stk. 2, overføre beskatningen til overtageren. Det vil sige at overtageren indgår i sælgers skattemæssige position. Dette gør at sælgeren ikke længere kan afskrive på virksomheden, men at denne rettighed overgår til overtageren. Overtageren modtager aktiverne fra virksomheden som om at personen havde været den oprindelige erhverver, samt overtager overdragerens tidligere afskrivninger.

I henhold til KSL § 33 C stk. 3 er det ikke muligt at succedere i aktiver med tab. Tab der konstateres ved overdragelsen skal fradrages i overdragerens skattepligtige indkomst i samme omfang som ved salg til andre personer. Salgssummen er den værdi der er blevet brugt, enten ved beregningen af gaveafgift eller ved indkomstskatteberegningen ved overtageren. Er det ikke muligt at få nogle af disse værdier, bruges i stedet aktivets værdi i

¹¹ Fradrag for kørsel og bærbar computer

¹² En person der producerer kaffemaskiner med underskud og ikke kan få fradrag.

handel ogandel. Erhververen skal derefter bruge den fundne værdi som den nye anskaffelsespris.

Ifølge KSL § 33 stk. 4 kan overtageren ikke succedere i virksomhedens tidligere underskud. Dette gør at overdragelsen kan blive problematisk, idet disse underskud mister deres værdi i form af fremtidige skattemæssige sættelser. Dette forårsager at tidligere tab, der endnu ikke er skattemæssigt unddraget, kan forårsage at det vil være mere fordelagtigt at overdrage virksomheden skattemæssigt, i stedet for at overdrage den med succession.

3.4 Konto for opsparet overskud og kapitalafkastsordningen

Det er ifølge KSL § 33 stk. 5 muligt for overtageren at succedere i en del af indeståendet på konto for opsparet overskud.

Hvis hele virksomheden overtages på en gang, kan hele kontoen for opsparet overskud, også overtages af den nye ejer.

Men hvis der er blevet brugt en glidende overgang af virksomheden, eller hvis der bevidst er blevet opsat et interessant forhold, vil det være nødvendigt at lave beregninger for at finde ud af i hvilket omfang overtageren kan succedere i konto for opsparet overskud. Dette forhold er det samme som den ideelle andel af virksomheden der bliver overtaget. Så hvis overtageren får 40 % af virksomheden vil det også være muligt at succedere i 40 % af virksomhedsordningen. det vil dog være mere problematisk at beregne, hvis de er brugt forskellige andele, på de forskellige aktiv grupper ved generationsskiftet.

Det er også muligt at overtage konto for opsparet overskud og konjunkturudligningskontoen året inden overdragelsen, såfremt dette gøres dagen inden overdragelsen finder sted. Dette gør det muligt at fordele noget af overdragelsen over to år, uden at opdele virksomheden.

3.5 Krav for at opnå succession

For at en personligt drevet virksomhed skal have mulighed for at anvende successions reglerne, er det først nødvendigt at de involverede parter, er i overensstemmelse med

personkredsen jævnført ovenstående afsnit. Derefter er der ikke andre krav, end at overdragelsen, ifølge KSL § 33 stk. 7, skal opgøres på overdragerens selvangivelse.

3.6 Finansiering

Det kan være problematisk for overtageren at få finansieret overtagelsen, idet der kan være behov for meget kapital. Dette kan afhjælpes i form af forskellige metoder, herunder

Kontant

Gældsbrief

Etablerings eller iværksætterkonto

Gaver (afsnit 3.6.1)

Herunder passivpost (afsnit 3.6.2)

Henstand med betaling (afsnit 3.6.3)

Ved kontant betaling, vil overtageren have den største umiddelbare finansieringsbyrde, idet hele beløbet skal finansieres på en gang.

Dette kan afhjælpes ved at benytte en etablerings eller iværksætterkonto, der gør det muligt at trække noget af indkomsten fra i skat i en årrække inden generationsskiftet, og derved gøre det billigere.

Det er også muligt at anvende et gældsbrief fra overdrager til overtager. Dette skaber et skyldsforhold mellem disse to, hvilket udskyder betalingen af virksomheden. Dette kan dog også gøres ved kun at overdrage en del af virksomheden.

Det er også muligt for overdrageren at droppe gældsbrevet, og i stedet give virksomheden enten helt eller delvist som gave til overtageren. Dette kræver dog en del af overdrageren, idet denne ikke får så meget ud af generationsskiftet.

Til sidst kan der ske henstand med betaling. Dette minder om gældsbrevsmetoden, idet betalingen her også bliver udskudt. Der er dog andre krav for at anvende metoden.

3.6.1 Etablerings eller iværksætterkonto

Reglerne for disse konti, er fastlagt i etablerings og iværksætterkontoloven (ETBL). Forskellen på disse konti, er måden hvorpå der kan afskrives.

Ved etableringskontoen, kan der efter etableringen af virksomheden stadig afskrives på en del af værdien på de indkøbte aktiver. Hvor det ved iværksætterkontoen, ikke er muligt at afskrive, idet der fra skattevæsnets synspunkt allerede er givet fradrag for værdierne.

Der er dog også fordele ved at anvende iværksætterkontoen frem for etableringskontoen. Dette skyldes, at indskud på en iværksætterkonto kan fradrages 100 % i den skattepligtige indkomst, hvilket kan få indbetaleren ned under topskattegrænsen. Herimod bliver indskud på en etableringskonto set som et ligningsmæssigt fradrag, der ikke kan reducere den skattepligtige indkomst i forhold til topskat.

Dette kan gøre det vanskeligt at vurdere hvilken af de to konti der vil være mest fordelagtig at anvende, ikke mindst fordi det er muligt at benytte begge på samme tid.

Ved begge konti, er der efter ETBL § 3 stk. 1 mulighed for at indskyde indtil 60 % af nettolønnen på en af kontiene. Dog med de forholdsregler, at der altid mindst skal indsættes 5.000 Kr. og hvor der samtidig altid kan indsættes 250.000 Kr. uanset kontohaverens indtægt.

Der er også forskel på i hvor høj grad midlerne på en etableringskonto kan benyttes. Ved anskaffelse af visse driftsudgifter mv. anses for at dække en andel:

55 % hvis de er indskudt i 2002 eller senere

65 % hvis de er indskudt mellem 1999 og 2001

100 % hvis de er indskudt inden 1999

for beløb der er hævet til at dække udgifter til forlods afskrivninger på aktiver er satserne:

50 % hvis de er indskudt i 2010 eller senere

58 % hvis de er indskudt mellem 2002 og 2009

68 % hvis de er indskudt mellem 1999 og 2001

100 % hvis de er indskudt inden 1999

For iværksætterkontoen vil satsen altid være 100 %

Anvendelsen af etableringskontoen vil blive demonstreret i følgende eksempel:

Tabel 1 Iværksætter og etableringskonto

Hævning på etableringskonto		
Indestående på konto:		
2010	40.000	
2009	30.000	
2008	30.000	

Hævet 2011			
Dækning af forlods afskrivningsberettigede aktiver			
Tidligere afskrivningsgrundlag	90.000		
Benyttede indeståender			
2008	17.400	30.000	
2009	17.400	30.000	
2010	17.400	30.000	
Efterfølgende afskrivningsgrundlag	37.800		

Hvis investeringskontoen havde været anvendt			
Tidligere afskrivningsgrundlag	90.000		
Benyttede indeståender			
2008	30.000	30.000	
2009	30.000	30.000	
2010	30.000	30.000	

Efterfølgende afskrivningsgrundlag	0
------------------------------------	---

Indestående på etableringskonto efterfølgende	
2010	10.000

Her kan det ses at indskud på etableringskontoen giver det største efterfølgende afskrivningsgrundlag.

Værdierne er taget fra årene 2008 og 2009 først idet det er et krav ifølge ETBL § 7 stk. 7. At de midler der er sat ind først, også er dem der skal ud først.

Indskuddene kan også benyttes på tidligere erhvervede aktiver, såfremt de er anskaffet inden tre år før virksomhedens opstart ifølge reglerne i EBTL. Dette vil sige når der er investeret 80.000 Kr. i virksomheden. Det er derudover muligt at benytte midlerne på kontoen i op til ni år efter virksomhedens etablering.

Det er dog et krav at personer der benytter disse konti,¹³ skal være fuldt skattepligtige til Danmark. Samtidig må de ikke være fyldt 67 år med hensyn til pensionering.

3.6.2 Gaver

Som led i en succession, vil det ofte være fordelagtigt at indoperere en form for gave ved overdragelsen. Dette vil specielt være tilfældet ved nære familiemedlemmer, børn og børnebørn. Dette skyldes at der for disse to grupper er meget fordelagtige gave muligheder i henhold til BAL § 22 og 23. I henhold til denne er det for 2010 muligt at give 58.700 kr. inden gaven bliver pålagt en gaveafgift på 15 % af det resterende beløb. Denne gaveafgift på 15 % kan enten betales af giver eller modtager, men der er en forskel på hvordan de beregnes. Hvis det er modtageren der betaler, skal der betales 15 % ekstra i forhold til det modtagne beløb. Men hvis det er giver der betaler kan der nøjedes med 15 % af det givne beløb. Dette er illustreret i følgende eksempel:

¹³ EBTL § 2

Første mulighed: Modtageren betaler afgiften.

Tabel 2 Gavesituation hvor modtager betaler afgift

Gavebeløb	558.700 Kr.	
Fradrag	58.700 Kr.	
afgiftsgrundlag	500.000 Kr.	
Gaveafgift	75.000 Kr.	$500.000 * 0,15$
Resterende beløb	425.000 Kr.	

Dette giver en afgift på 75.000 Kr. der skal betales af modtageren og en total modtaget gave på 425.000 Kr.

Anden mulighed: Overdrageren betaler afgiften.

Tabel 3 Gavesituation hvor giver betaler afgift

Gavebeløb	558.700 Kr.	
Gaveafgift	65.217 Kr.	$500.000 - 500.000/1,15$
Reel gave	493.483 Kr.	
Fradrag	58.700 Kr.	
Resterende beløb	434.783 Kr.	
Gaveafgift	65.217 Kr.	$434.783 * 0,15$

Dette eksempel giver en afgift på 65.217 Kr. der skal betales af giveren, og en total modtaget gave på 434.783 Kr.

Eksemplet viser, at gavegiver i begge tilfælde skal af med 558.700 Kr. men at modtageren får (434.783-425.000) 9.783 Kr. mere ud af det hvis overdrageren betaler afgiften. Grunden til at dette er mere fordelagtigt er at gaveafgiften, der er betalt af overdrageren betegnes som afgiftsfri i henhold til BAL § 24 stk. 5.

Det vil også være muligt at give en gave til andre personer end børn og børnebørn. Dog skal man være opmærksom på at disse grupper ikke kan udnytte reglerne i BAL. Dette gør at alle andre grupper der har mulighed for at succedere, skal betale normal indkomstskat af gavebeløbet.

Ydermere har skat ifølge BAL § 27 stk. 2 mulighed for at anfægte værdiansættelsen af gaven indenfor tre måneder. Dette problem kan dog undgås ved at bede skat om et bindende svar inden gaveværdien bliver fastlagt.

3.7 Passivpost

Begrebet passivpost dækker over noget af det værditab modtageren får ved en succession gennem tab på genvundne afskrivninger. Tabet kommer igennem, at aktiver ofte vil have en højere værdi end de skattemæssigt er bogført til. Men fordi erhververen overtager overdragerens skattemæssige stilling, vil erhververen ikke være i stand til at udnytte denne højere værdi til afskrivninger. Der er ud over dette også passivpost på goodwill.

Dette er illustreret i følgende eksempel:

Tabel 4 Passivpost

Beløb i t.DKK	samlet balance 2010	skattemæssig værdi	overdragel- sessum	passiv- post
goodwill		0	50	15
ejendom	500	300	600	90
driftsmateriel og inventar	100	105	115	3
anlægsaktiver i alt	600	405	765	108

Ovenstående viser hvor stor en del af overdragelsen der kan karakteriseres som værende passivpost, hvilket i dette tilfælde er 108.

Hvis overdragelsen i stedet havde været uden succession, ville erhververen have haft mulighed for at bruge overdragelsessummen som det nye afskrivningsgrundlag. Dette ville have givet yderligere 360 der kunne have været afskrevet på, hvilket samlet set vil give en bedre forretning end passivposten.

Dette gør at det kan være muligt at forhandle sig til en anden værdi mellem ikke forbundne parter, samtidig med at handlen stadig ses som værende indført på markedsvilkår.

Passivposten beregnes efter reglerne i KSL § 33 D. Ifølge denne vil passivposten for fortjeneste der ikke er aktieindkomst, være 30 %, og for aktier vil den være 22 %.

Samtidig skal passivposten ifølge KSL § 33 D stk. 2 altid beregnes efter den mindst mulige skattemæssige fortjeneste.

Der er også passivpost på opsparet overskud. Dog er denne lidt mindre simpel og udregnes som følgende.

for indtægt inden 1990	intet
For indtægt i 1991	9 %
For indtægt mellem 1992 og 1998	12 %
For indtægt mellem 1999 og 2000	13,5 %
For indtægt mellem 2001 og 2004	15 %
For indtægt mellem 2005 og 2006	16,5 %
For indtægt fra 2007	18,75 %

Der er også passivpost på konjunkturudligningskontoen. Denne udregnes som ved konto for opsparet overskud. Dog starter denne først i 1993, og der nævnes ikke noget om årene før i KSL § 34 D.

Der er dog kommet et nyt styresystem for brugen af passivpost ved et generationsskifte. Dette udkom den 15. juni 2011. Heri bliver det uddybet, at det ikke er muligt både at få skatterabat for værdien af den gave der gives ved generationsskiftet og samtidig benytte sig af passivposten.

Dette er baseret på et bindende svar, som blev givet i SKM2007.876.LSR¹⁴. Heri bliver det klargjort, at det vil være naturligt at den udskudte skat ikke bliver vurderet til kurs 100 men derimod til en lavere kurs.

Dette vil blive vist i forhold til følgende forudsætninger:¹⁵

En oprindelig anskaffelsessum på 304.000

En handelsværdi på 500.000

Der bliver aftalt et nedslag i overdragelsessummen, på samme størrelse med den udskudte skat. I dette tilfælde vil det være 51,5 % af 196.000 = 100.000

Første eksempel på dette viser hvordan dette kan foregå, hvis den udskudte skat kurssættes til 80.

Tabel 5 Passivpost kontra kursværdi 1

	Kildeskattelovens § 33 C	Kildeskattelovens § 33 D
Handelsværdi	500.000	500.000
Gæld	230.000	230.000
Kursværdi udskudt skat	80.000	
Passivpost		75.000
Gave	190.000	195.000

Her vil beløbet 80.000 blive brugt som nedslag i virksomhedens værdi. Hvilket gør at passivposten ikke kommer til at have nogen rolle i værdisætningen af virksomheden. Dette giver en total pris for virksomheden på 190.000.

¹⁴ Kursfastsættelse af skatteforpligtelse ved et vognmandsfirma.

¹⁵ SKM2011.406.SKAT. Værdiansættelse ved overdragelser med succession – styresignal

Andet eksempel bruger en kurs på 60 for den udskudte skat.

Tabel 6 Passivpost kontra kursværdi 2

	Kildeskattelovens § 33 C	Kildeskattelovens § 33 D
Handelsværdi	500.000	500.000
Gæld	230.000	230.000
Kursværdi udskudt skat	60.000	
Passivpost		75.000
Gave	210.000	195.000

Her vil det være passivpostens beregning på 75.000 der bliver brugt, idet den er højere end værdien på den udskudte skat.

I det sidste eksempel vil der også indgå en kontantbetaling på 110.000, hvilket gør eksemplet til en overdragelse med delvis gave.

Tabel 7 Passivpost kontra kursværdi 3

Handelsværdi	500.000	500.000
Gæld	230.000	230.000
Kursværdi udskudt skat	60.000	
Kontant	110.000	110.000
Passivpost		75.000
Gave	100.000	85.000

Her vil den resterende gave blive på 85.000. Dette skyldes at det er passivpostens værdi der bliver benyttet, idet denne giver det højeste nedslag i prisen.

4.2.4 Henstand med betaling

Hvis køberen ikke umiddelbart har ressourcerne til at betale for virksomheden kontant, er det efter AL § 40 stk. 7 muligt at få henstand med betaling. Dette gøres ved, at der aftales en total værdi for virksomheden på generationsskiftedagen. Derefter bliver parterne enige om hvor stor en del af virksomheden der skal betales nu, og hvilken del der skal have henstand. Det vil være muligt at få henstand i op til 7 år.

Den løbende ydelse beskattes efter LL § 12B. Ifølge LL § 12B skal der føres et saldosystem hos både køber og sælger. For at benytte LL § 12 B, er det også et krav at der skal være usikkerhed om betalingernes størrelse eller varigheden for betalingerne¹⁶.

Nedenfor er et eksempel på et saldosystem for henstand med betaling:

Tabel 8 Data til henstand med skattebetaling

Årlig ydelse	80.000 Kr.
Løbetid	7 År
Rente	6 %
Kapitaliseret værdi	446.591 Kr.
Beregnet skat 51,5 %	229.994 Kr.

Ovenfor er forudsætningerne for eksemplet. Løbetiden er sat efter den maksimale efter AL § 40 stk. 4. Kapitaliseringsværdien er fundet ved at tage nutidsværdien af 80.000 i 7 år med en

rente på 6 %. Dette gøres med formlen
$$NV = \sum_{t=0}^N \frac{C_t}{(1+r)^t}$$
, hvor C_t er den årlige ydelse, r er renten, og t er løbetiden.

nedenfor, vil der komme to tabellen med henholdsvis sælgers og købers perspektiv ved en henstand med skattebetaling.

¹⁶ Skats juridiske vejledning C.C.6.8.1 Løbende ydelser omfattet af LL § 12 B

Tabel 9 Henstand med skattebetaling sælger

Saldosystem sælger			År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7*
Saldo primo			446.591	366.591	286.591	206.591	126.591	46.591	-
Løbende ydelse			80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	-
Saldo ultimo			366.591	286.591	206.591	126.591	46.591	-33.409	-
Nedbringelse af skattehenstand			80.000	80.000	80.000	69.994			
Rest skattehenstand			229.994	149.994	69.994	0			
Medregnes i indkomsten			0	0	0	0	0	33.409	80.000
Skat af ydelser udover kapitaliseret værdi	0		0	0	0	0	0	17.206	41.200
Provenu efter skat			0	0	0	10.006	80.000	62.794	38.800

17

Ovenstående tabel, viser hvordan sælgers saldo ville udvikle sig. Her kan det ses, at sælger ville have afbetalt alt skat efter 4 år. Herefter kan sælger modtage skattefrie betalinger, indtil den primære saldo rammer nul. Derefter vil indbetalingerne betegnes som indkomst.

Tabel 10 Henstand med skattebetaling køber

Saldosystem køber			År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7*
Saldo primo			446.591	366.591	286.591	206.591	126.591	46.591	-
Løbende ydelse			80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Saldo ultimo			366.591	286.591	206.591	126.591	46.591	-33.409	-
Afskrivning goodwill			63.799	63.799	63.799	63.799	63.799	63.799	63.799
Fratrækkes i indkomsten			63.799	63.799	63.799	63.799	63.799	97.208	143.799
Skatteværdi af goodwill afskrivning			32.856	32.856	32.856	32.856	32.856	32.856	32.856
Fradragsværdi for ydelser udover den kapitaliserede værdi			-	-	-	-	-	17.206	41.200
Ydelse efter skat			47.144	47.144	47.144	47.144	47.144	29.938	5.944

Ved at anvende AL § 40 stk. 7, får køberen mulighed for at benytte afskrivningen på goodwillen med det samme, men behøver ikke at betale hele beløbet med det samme. Samtidig får køberen også mulighed for at fratrække udbetalinger, ud over saldobeløbet. Denne fradragsmulighed er begrundet i LL § 12B stk. 5.

Der er dog også en del problemer med at få lov til at anvende LL § 12B.

¹⁷ Der skal ikke opgøres en saldo for år 7, idet den primære saldo er reduceret til 0

Der kan for eksempel nemt være problemer med at opfylde kravet om "løbende ydelse". Dette skyldes at der skal eksistere tvivl om beløbenes størrelse eller den løbende ydelses levetid.

Problemet med levetid er skildret i SKM2002.388.LSR. I denne dom vil person 1 gerne have karakteriseret en betaling for en ejendom som værende en løbende ydelse. Dette virkede også umiddelbart uproblematisk, idet ydelsen blev målt ud efter reglerne om tilbagediskontering. Der kunne samtidig også argumenteres for at der var tvivl om den løbende ydelses længde, idet det blev karakteriseret som en livrente. Problemet kom i form af en afgrænsning på livrenten på 20 år. Denne afgrænsning underkendte definitionen af en løbende ydelse, idet retten ikke fandt det sandsynligt at en kvinde på dengang 30 år, ville dø inden hun blev 50 år.

Denne dom viser, at det vil være problematisk at anvende løbende ydelses med begrundelsen varierende levetid.

Der er dog også en anden dom, SKM2007.418.SR¹⁸. I denne dom får parterne lov til at anvende løbende ydelse, men her anvender de også både tvivl om ydelsens varighed, idet det er en livrente uden tidsbegrænsning, samtidig med at der kan være tvivl om afkastets størrelse.

Det er ligeledes lykkedes for nogen, at få godkendt en aftale om løbende ydelser i SKM2001.135.LR¹⁹. Ved denne dom fik parterne igen lov til at anvende LL § 12 B. Men denne gang kun ud fra betragtningen tvivl om den løbende ydelses varighed.

Ud fra disse tre domme kan det konkluderes, at det vil være problematisk, at få tildelt ret til at anvende LL § 12B, alene ud fra en betragtning af ydelsens længde, såfremt denne længde er begrænset. Dette gør også, at mit ovenstående eksempel kan være svært at få igennem, idet ydelserne er statiske, samtidig med, at syv år ikke er en ubegrænset periode.

Hvis eksemplet skulle have en bedre chance for at komme igennem, ville det være nødvendigt at anvende den anden begrundelse for at få løbende ydelse, tvivl om beløbets størrelse. Dette kunne gøres ved at fastsætte den årlige betaling i forhold til årets resultat, i stedet for som

¹⁸ En mor giver sin datter nogle obligationer, mod at modtage en livrente af afkastet.

¹⁹ En far sælger en ejendom til sin datter, men vil stadig have livsvarig bopælsret til at anvende underetagen. Dette blev godkendt af ligningsrådet.

værende et fast beløb. Dette skal dog stadig gøres uden nogen nedre grænse, idet der i AL § 40 stk. 7 er et krav om at der kun kan opnås skattehenstand, med det beløb der falder ind under LL § 12B. Dette kan for eksempel ses i forhold til ovenstående eksempel, hvor der i stedet kunne have været anvendt en varierende indbetaling. Det vil ikke engang være muligt at anvende en bundgrænse på 80.000 Kr. idet denne bundgrænse vil gøre ,at alt op til 80.000 Kr. ikke vil kunne anvendes i henhold til LL § 12B, og derfor ikke kan få henstand med skattebetaling.

4 Generationsskiftemodeller i personligt regi

Overordnet det er der to måder at generationsskifte en virksomhed på. Det kan gøres skattepligtigt så alt skal opgøres, og de fleste værdier i virksomheden ændres, samtidig med at betalingen bliver fuldt beskattet ved overdrageren. Alternativet er, at det kan gøres ved hjælp af succession, hvilket sætter overtageren i overdragens skattemæssige position og derved udskyder skattebetalingen.

4.1 Beskattet overdragelse

Dette handler om at alle aktiver i virksomheden bliver overdraget og værdisat.

Værdiansættelsen skal foretages på armslængdevilkår, hvilket vil sige, som om de var foretaget med 3 mand. Alle salg af aktiver bliver indtægtsført hos sælgeren, som derved bliver beskattet af fortjenesten. Opsparede overskud vil også komme til beskatning på dette tidspunkt, idet en beskattet overdragelse reelt er et ophør af virksomheden. Overtageren vil få en virksomhed med friske værdier for alle aktiver, hvilket kan give fremtidige skattemæssige fordele.

4.2 Goodwill

Goodwill er defineret lidt forskelligt i skatteretligt og regnskabsmæssigt.²⁰

I skatteretten er goodwill knyttet til afståelse af kundekreds eller forretningsforbindelser.

Dette vil sige at goodwill kun opstår skattemæssigt hvis der er givet afkald på forretningsmæssige relationer, der kan ses som havende en økonomisk værdi for virksomheden.

Regnskabsmæssigt er goodwill mere set som værende forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af en virksomhed, og den reelle salgspris. Dette gør også goodwill til en indikator på hvad overtageren mener den reelle pris for virksomheden vil være, hvis overtageren kan få lov til at benytte virksomhedens aktiver.

²⁰ Lærebog om indkomstskat, Michelsen Aage, side 594

Der er dog en del domme, der viser, at landsskatteretten og domstolene hælder mest til den skatteretslige definition af goodwill.

Dette kan for eksempel være TfS 1992, 431 V.²¹ eller TfS 1998, 731 H²². Foranstående domme viser, at domstolene lægge meget vægt på at der er tale om forretningsmæssige relationer, for at nye aktiver kan opnå betegnelsen goodwill.

4.2.1 værdiansættelse af goodwill

Eftersom goodwill ikke kan sælges separat²³ og der derfor ikke eksisterer noget marked for det, kan det være vanskeligt at værdisætte goodwillen. Dette skaber en nødvendighed for at finde alternative måder at beregne goodwillen på. Overordnet set, er der en vejledende løsning i den juridiske vejlednings afsnit C.C.6.4.1.2 Værdiansættelse af goodwill. Der er dog også nogle brancher, der har faste kutyper for værdiansættelsen.

Værdiansættelse efter C.C.6.4.1.2, sker på baggrund af de tre seneste års regnskaber. Her bliver der fokuseret på årets resultat fratrukket finansielle aktiviteter. Derefter skal der fjernes en del der bliver betegnet som driftsherreløn, der bliver fundet ved at dividere summen af udviklingstendensen og det vægtede resultat med 2. Dette tal skal dog ligge imellem 250.000 og en million.

Der er også tider, hvor det vil være nødvendigt at fravige cirkulæret til beregning af goodwill. Dette kan for eksempel være hvis der er en branchekutyme. Det kan også være nødvendigt at fravige cirkulæret, hvis virksomheden, ligesom TfS 1992, 431 V, ikke overholder kravene til at få indregnet goodwill.

Hvis der skal foretages beregning efter cirkulæret, kan der være forskellige måder dette resultat kan manipuleres på. Dette skyldes at beregningen lægger meget vægt på det

²¹ Omhandlende en landbrugsvirksomhed, der havde svinebesætning som sit hovederhverv. Denne virksomhed kunne ikke få indberettet skattemæssig goodwill. Dette skyldtes, at størstedelen af virksomhedens salg skete til et slagteri, hvilket gjorde at virksomhedens forretningsmæssige relationer ikke kunne tillægges nogen værdi.

²² Omhandlende salg af nogle busser. Her blev sælgerens krav om at se handlen som et salg af kontraktrettigheder underkendt.

²³ LSR 1978.58. dette omhandler en tømrervirksomhed, der ville konvertere dele af virksomheden til et aktieselskab. Men eftersom selve tømrerhandlen var overdraget først, kunne goodwillen, som virksomheden så som værdien af deres kundefortegnelse, ikke særskilt overføres senere.

seneste år. Dette kan for eksempel udnyttes ved at lave store investeringer året inden overtagelsen, hvilket vil få årets resultat til at falde og derved også goodwillen. I samme dur vil det også være oplagt at bruge den nuværende finanskrisen til at lave generationsskifter, i kraft af at mange virksomheder har fået nogle dårlige årsresultater, der giver en fordelagtig goodwillberegning.

Dette kan ses i følgende to eksempler, hvor kun resultatet for tredje år ændres.

Tabel 11 Værdiansættelse af goodwill 1

beløb i DKK	2009		2010		2011	
	debet	kredit	debet	kredit	debet	kredit
Resultat		600.000		710.000		510.000
Reguleringer:						
Finansielle indtægter	12		16		2	
Finansielle Udgifter		220.000		215.000		260.000
	12	820.000	16	925.000	2	770.000
Resultat		819.988		924.984		769.998
Vægtning		1		2		3
		819.988		1.849.968		2.309.994
Vægtet reguleret resultat (divideret med seks)						829.992
Udviklingstendens = (resultat 2011 - resultat 2009)/2						-24.995
						804.997
Driftsherreløn 50 % (min 250.000 og maks. en million)						402.498
						402.498
Forrentning af aktiver	aktiver:	4.575.000	rente:	5		228.750
Rest til forrentning af goodwill						173.748
Kapitaliseringsfaktor, levetid 7 år, rente 10 %					2,7	469.121
Den beregnede goodwill						469.121

Ovenstående beregning viser hvordan goodwillen vil være, hvis der er en nedgang i resultatet i 2011, følgende beregning viser hvordan det ville se ud hvis resultatet var fortsat med at stige.

Tallet for renten på aktiver er fundet ud fra virksomhedsskatteloven (VSL) § 9. Ifølge denne paragraf, skal man finde kapitalafkastsatsen og tillægge 3 procentpoint. Kapitalafkastsatsen fastsættes af Københavns fondsbørs. Renten på goodwillen beregnes ud fra samme Kapitalafkastsats, dog med et tillæg på 8 procentpoint.

Tabel 12 Værdiansættelse af goodwill 2

beløb i DKK	2009		2010		2011	
	debet	kredit	debet	kredit	debet	kredit
Resultat		600.000		710.000		790.000
Reguleringer:						
Finansielle indtægter	12		16		2	
Finansielle Udgifter		220.000		215.000		260.000
	12	820.000	16	925.000	2	1.050.000
Resultat		819.988		924.984		1.049.998
Vægtning		1		2		3
		819.988		1.849.968		3.149.994
Vægtet reguleret resultat (divideret med seks)						969.992
Udviklingstendens = (resultat 2011 - resultat 2009)/2						115.005
						1.084.997
Driftsherreløn 50 % (min 250.000 og maks. en million)						542.498
						542.498
Forrentning af aktiver	aktiver:	4.575.000	rente:	5		228.750
Rest til forrentning af goodwill						313.748
Kapitaliseringsfaktor, levetid 7 år, rente 10 %					2,7	847.121
Den beregnede goodwill						847.121

Ud fra dette, kan det ses at et ændret resultat på 210.000 førte til en goodwillændring på 378.000.

Ud over den umiddelbare ændring, kan der også argumenteres for, at den nedadgående tendens kan forkorte levetiden på goodwillen. Hvis bare goodwillens levetid bliver forkortet til fem år:

Tabel 13 Ændret levetid for goodwill

Rest til forrentning af goodwill		173.748
Kapitaliseringsfaktor, levetid 5 år, rente 10 %	2,04	354.447
Den beregnede goodwill		354.447

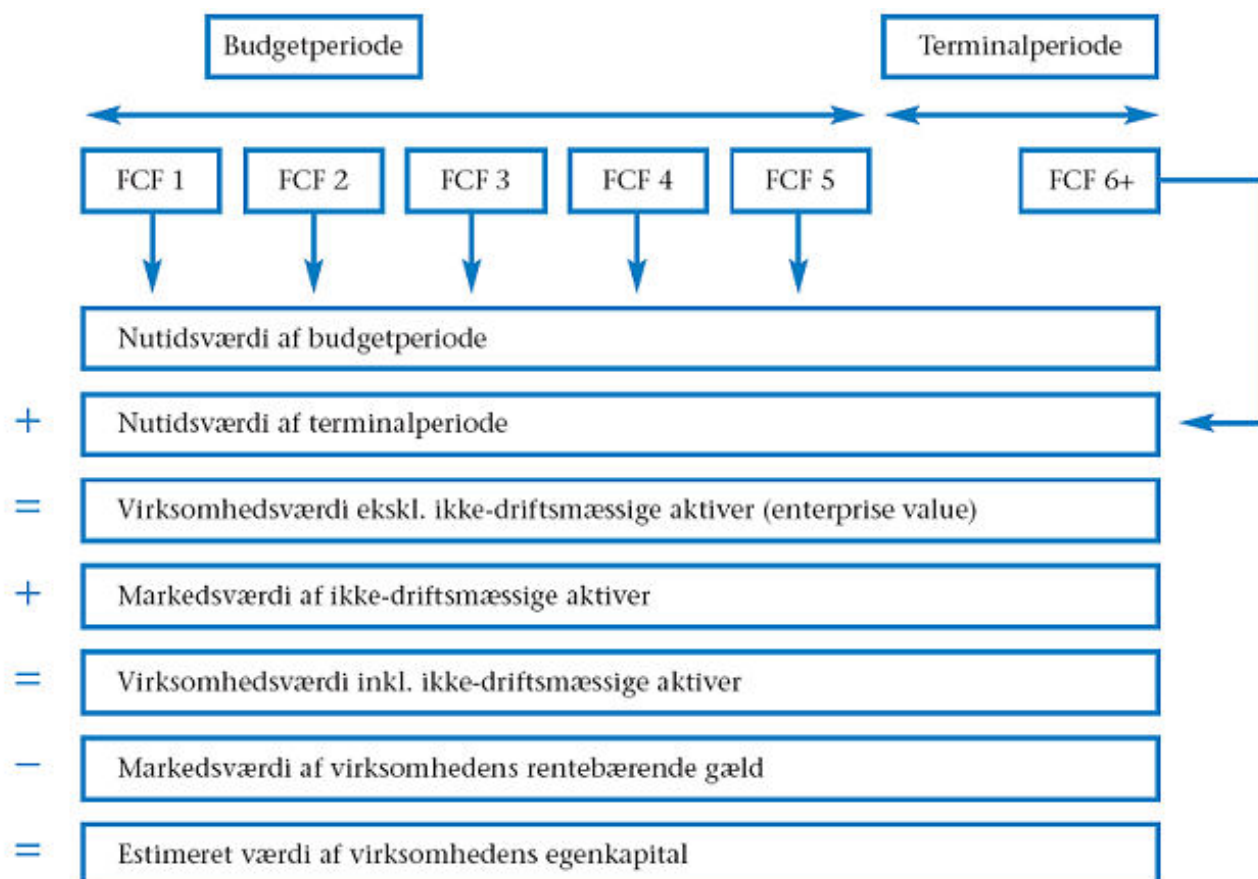
Vil den beregnede goodwill falde med 114.674. Dette vil ikke være et umuligt scenario, idet der kan argumenteres for at den nedsatte goodwill hurtigt vil kunne erstattes af internt oparbejdet goodwill.

4.2.2 Beregning efter andre metoder

Det er efter skats vejledning vedrørende Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse.²⁴ Heri står beskrevet andre muligheder for beregning af goodwill, hvis det kan antages, at den ovenstående beregning ikke vil være tilstrækkelig præcis.

Herunder bliver DCF modellen anvendt. Denne model bygger, i modsætning til ovenstående, på fremtidige indtægter. Dette gør at modellen sætter store krav til visheden om fremtidige indtægter.

²⁴ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=1813084&vld=202463>

Figur 6 Fremgangsmåde for DCF beregning²⁵

Ovenstående figur viser hvordan en DCF beregning skal gennemgås, hvilket bliver uddybet i understående eksempel.

WACC (weighted average cost of capital). WACC beregnes ud fra egenkapitalen og dennes omkostning, sammen med fremmedkapitalen og dennes omkostning. (WACC = (egenkapitalandel * egenkapitalomkostning) + (fremmedkapitalandel * fremmedkapitalomkostning))

Egenkapitalomkostningerne findes ved: (risikofri rente + (betaværdi * markedsrisikopræmie))

Fremmedkapitalomkostning findes ved: ((risikofri rente + selskabsspecifikt risikotillæg) * (1 skattesats))

²⁵ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=1813221&chk=202463#1813207>

Den risikofri rente bliver sat i forhold til en sikker langsigtet investering. I Danmark vil dette ofte være den tiårige statsobligationsrente, der er på 1,79 %²⁶.

Markedsrisikopræmien bliver sat i forhold til hvad der er normalt for perioden. For 2012 anbefaler skat, at den skal ligge mellem 4 og 5 %. Dette gør at jeg anvender 4,5 %.

Beta er en betegnelse for den systematiske risiko mellem en sektors afkast og afkastet på markedsporteføljen, set i forhold til variansen i afkastet på markedsporteføljen. Dette beregnes ved at tage $1 + (1 - \text{skattesatsen}) * (\text{rentebærende gæld} / \text{egenkapital})$ ²⁷. I mit tilfælde vil betaværdien blive $(1 + (1 - 0,515) * (0,3 / 0,7)) = 1,2$

Det selskabsspecifikke rentetillæg på fremmedkapital, er en indikator for den samlede risikovurdering af virksomheden. Denne skal findes i forhold til virksomhedens kredit vurdering, eller sammenlignelige virksomheders kreditvurdering. Eksisterende læneaftaler kan også benyttes, såfremt lånene er anlagt efter armslængdeprincippet. Jeg har i eksemplet valgt et selskabsspecifikt rentetillæg på fremmedkapital på 3 %.

Skattesatsen er den nuværende selskabsskattesats i det land virksomheden befinder sig i.

Fase 1 i beregningen af DCF vil være at lave et budget over forventet cashflow for de kommende år. I Dette antages at være et årligt cashflow på 20 Kr. over en budgetperiode på 5 år.

Fase 2 indeholder en oversigt over parametrene for WACC beregningen:

²⁶ <http://www.al-bank.dk/default.asp?id=593> 16/2 2012

²⁷ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=1813221&chk=202463#1813221>

Tabel 14 parametre

Parametre	Antaget værdi
egenkapitalandele	70,00 %
Fremmedkapitalandele	30,00 %
Risikofri rente	1,79 %
Markedsrisikopræmie	4,50 %
Betaværdi	1,20
Skattesats	25 %
Selskabsspecifikt risikotillæg	3,00 %
fremmedkapital	

Fase 3 går ud på at finde nutidsværdien af det budgetterede cashflow:

Tabel 15 Cashflow

Periode	1	2	3	4	5
FCF	20	20	20	20	20
Diskontering	0,97	0,91	0,86	0,81	0,77
NPV	19,42	18,30	17,24	16,25	15,31
NPV	86,52				

Fase 4 er at finde værdien af det cashflow der ligger ud over budgettet. Til dette anvendes en sats for den forventede vækst i denne periode, her 2 %. Denne procentsats trækkes fra den beregnede WACC og bruges så som diskonteringsfaktor.

Tabel 16 Terminalperiode

Periode	Terminalperiode
Cashflow	20 kr. + vækst 2 % p.a.
Værdiberegning	$20 / (6,11 \% - 2 \%)$
Værdi	486,53 kr.
Diskontering	$1 / (1,0611)^5$
NPV	368,23 kr.

Fase 5 er at lægge budgetperioden og terminalperiodens resultater sammen, for at finde virksomhedens foreløbige værdi:

Tabel 17 Sammenlagt

Nutidsværdi budgetperioden	86,52
Nutidsværdi terminalperioden	368,23
Virksomhedens værdi	454,75

Fase 6 er at tillægge virksomhedens ikke driftsmæssige aktiver, og derefter fratrække værdien af den rentebærende gæld.

Tabel 18 Total værdi

Virksomhedens værdi	368,23
Markedsværdi af ikke driftsmæssige aktiver	50
Markedsværdi af rentebærende gæld	70
Værdi af egenkapital	348,23

Ovenstående beregningsmetode er dog mest målrettet mod koncerninterne overdragelser. Den skal dog også benyttes hvis det antages, at metoden i afsnit 4.2.1, der benytter tidligere opnåede resultater, ikke giver et retvisende resultat. Dette er for eksempel hvis det drejer sig om en virksomhed, der arbejder en del med knowhow og patenter hvor der ikke er garanti for at den økonomiske fremtid vil ligne den økonomiske fortid.

Det vil dog som regel være nok at anvende den første metode i mindre håndværksvirksomheder, idet disse ikke antages at svinge voldsomt i værdi.

4.2.3 Beskatning af fortjeneste ved afståelse af goodwill

Afstået goodwill, skal ifølge afskrivningslovens (AL) § 40 stk. 6 beskattes ved sælgeren.

Erhververen får mulighed for at afskrive på den erhvervede goodwill med indtil 1/7 årligt

ifølge AL § 40 stk. 1. For goodwill erhvervet før 1. januar 1998, kan goodwillen kun afskrives

med 10 % årligt ifølge AL § 60 stk. 1. Fortjenesten er beregnet som salgsværdi fratrukket anskaffelsessum, hvilket i tilfælde af internt oparbejdet goodwill vil være salgsværdi minus nul. Værdien af afskrivningerne på goodwill, er illustreret i følgende eksempel:

Tabel 19 Afståelse af goodwill

Afståelse af goodwill		t. DKK
Goodwill, afståelsessum		600
anskaffelsessum		0
Avance		600
Beskatning,	55,38 %	-332
netto provenu		268
erhvervelse af goodwill		
goodwill		600
årlig afskrivning (1/7)		86
Skatteværdi af afskrivninger, maks. 51,5 %		44

Ovenstående figur viser, at beskatning af internt oparbejdet goodwill vil beløbe sig til 332 for sælgeren.

Køberen vil have en fordel af goodwillen, i kraft af at den kan afskrives med 86 årligt i 7 år, hvilket reducerer det årlige resultat. Dette giver en skattefordel for køberen på 44 årligt, hvis personen bare ville få pengene udbetalt. Hvis køberen i stedet havde valgt at overføre pengene til opsparat overskud, ville den umiddelbare skattefordel være betydeligt mindre i kraft af at denne konto kun beskattes med 25 %. Dette vil give en sparet skat på $(86 \cdot 25 \%)$ 21,5 årligt.

4.3 Ejendom

En ejendom kan være svær at vurdere. Dette skyldes at værdien kan variere alt efter hvem der overtager den. Nedenfor er vist tre forskellige grupper, der hver kan give en forskellig værdi på den samme ejendom, alene ud fra uafhængighedsprincippet.

Nærtstående parter

Hvis fast ejendom sælges videre til nærtstående²⁸, vil det i henhold til værdiansættelsescirkulæret nr. 185 af 17.11.1982, være muligt at benytte den sidst tilgængelige offentlige ejendomsvurdering +/- 15 % til at fastlægge værdien. Der er flere domme der bekræfter dette grundlag, for eksempel:

SKM2009.63.SR: *"Skatterådet bekræftede, at hvis spørgerens mor stadig var i live, kunne to ejendomme overtages af spørgeren til den offentlige ejendomsværdi i 1994 reduceret med 15 pct., fordi der i 1994 mellem spørgeren og dennes forældre var indgået en køberetsaftale, der både var underskrevet af vitterlighedsvidner og tinglyst. Desuden ville ejendommene kunne være overtaget til den ovenfor angivne værdi den 27. december 2002, da spørgerens mor stadig var i live."*

denne dom viser at 15 % reglen gælder for nærtstående parter, også selv om den ene part af afgang ved døden efter aftalens er indgået, men inden aktiverne har skiftet hænder.

SKM2007.431.LSR: *"En fader kunne overdrage en ejendom til sin datter til ejendomsvurderingen ÷15 %, uanset at han kort forinden havde erhvervet den til en højere pris, idet det af cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 fremgik, at denne værdi kunne anvendes i gavesituationer, hvis der ikke var sket faktiske eller retlige ændringer siden vurderingen."*

Denne dom viser, at 15 % reglen også gælder selvom ejertiden har været kort.

²⁸ BAL § 22, bedsteforældre, forældre, børn og børnebørn, samt personer der har haft fælles bopæl i de sidste to år.

Interesseforbundne parter.

Hvis ejendommen bliver overdraget til interesseforbundne parter, men hvor parterne ikke er omfattet af BAL § 22, skal handlen foregå som om den havde været mellem uafhængige parter.

For at skat kan vurdere om handelen er fundet sted som værende mellem uafhængige parter, benytter de den seneste ejendomsvurdering. Dog kan begge parter se bort fra ejendomsvurderingen, i tilfælde hvor den kan siges ikke længere at være retvisende. Dette kan for eksempel være hvis der er lavet ombygninger på ejendommen, der i nogen grad påvirker ejendommens værdi. Det kan også være hvis den originale ejendomsvurdering vurderes til at være fejlbehæftet. Dette er der også faldet dom på:

SKM2003.338.HR: Denne dom omhandler to brødre, hvor nr. 1 køber broder 2s hus på tvangsauktion. Derefter udlejer 1 huset til broder 2. Samtidig får broder 2 forkøbsret til huset, til samme pris som der var givet ved tvangsauktionen plus løbende udgifter og forbedringsomkostninger. Fire år senere ville broder 2 købe huset for de 250.000 Kr., der var givet ved tvangsauktionen. Dette blev ikke godkendt af højesteret, idet vurderingen af boligen var steget til 450.000 Kr., og eftersom handlen var foretaget indenfor interesseforbundne parter, ville broder 2 være nødt til at betale alle 450.000 Kr. for huset.

Denne dom viser hvordan skat har mulighed for at gå ind i sager ved interesseforbundne parter, og underkende handler.

Uafhængige parter.

Hvis ejendommen i stedet er afhændet til en uafhængig part, vil skat ikke kunne anfægte værdien. Dette skyldes, at det må formodes at ejendommen er afhændet til normal handelsværdi, der både kan være større eller mindre end den offentlige ejendomsvurdering.

Sælgeren af fast ejendom vil, hvis ejendommen er erhvervet som led i næring, blive beskattet efter SL § 4 som almindelig indkomst. Samtidig er der ekstra muligheder for værdisættelse af anskaffelsessum, hvis ejendommen er anskaffet før 19. Maj 1993. Dette skyldes at der i EBL § 4 stk. 3 er nogle særregler. Disse regler giver mulighed for enten at

værdisætte huset til 1993 værdien plus 10 %, 1993 værdien plus 10 % plus halvdelen af værdistigningen fra (1993 +10 %) og indtil 1. januar 1996. Den sidste mulighed er, at benytte kontantværdien²⁹ og korrigere denne med EBL § 4A, for derefter at tillægge vedligeholdelses og forbedringsudgifter, der er afholdt inden den 1. januar 1993.

Ved salget kan der også fremkomme genvundne afskrivninger, der beskattes med 90 % ifølge AL § 21 stk. 6.

Skat på afskrivninger, er illustreret her ved et kort eksempel:

Tabel 20 Afståelse af ejendom

Forudsætninger	t.DKK.
Driftsbygninger	900
Jord	350
Anskaffelsessum i alt	1.250
Foretagne afskrivninger på driftsbygninger	371
Salgsværdi	
Driftsbygninger	690
Jord	580
Afståelsessum i alt	1.270
Opgørelse af genvundne afskrivninger	
Anskaffelsessum	900
Foretagne afskrivninger	371
Nedskrevet værdi	529
Afståelsessum	690
Genvundne afskrivninger	161
Til beskatning 90 %	145
Ej genvundne afskrivninger	210

²⁹ Fundet efter EBL § 4 stk. 2

Ejendomsavance	
Anskaffelsessum	1.250
Ej genvundne afskrivninger	210
Evt. t.DKK. 10-tillæg jf. EBL § 5 skt. 1	130
ejet 13 år	
Reguleret anskaffelsessum	1.170
Afståelsessum	1.270
Ejendomsavance	100

Ovenstående tabel viser, at sælger vil blive beskattet af ejendomsavance med 100 og med genvundne afskrivninger til en værdi af 145. Denne beskatning kan dog udsættes efter EBL § 6A, ved at geninvestere værdierne i nye ejendomme senest året efter afståelsen.

Det er også muligt helt af slippe for beskatning af ejendommen. Dette kræver, at ejendommen kan komme ind under EBL § 8, hvilket indebærer at ejendommen skal klassificeres som et parcelhus.

Køberen af fast ejendom skal anvende sælgers afståelsessum som sin egen anskaffelsessum, hvilket i dette tilfælde vi være 690 for ejendommen og 580 for jorden. Dette giver et afskrivningsgrundlag på 690, idet der ikke kan afskrives på jord.

4.4 Driftsmidler

For at succedere i driftsmidlerne, skal de vurderes i forbindelse med generationsskiftet. Dette skal gøres for at finde den nuværende handelsværdi for aktiverne.

Sælgerens salgssum indgår på sælgers skattemæssige driftsmiddelkonto. Dog skal værdien af driftsmidlerne kun indføres med 90 % efter AL § 9 stk. 4. Dette er illustreret i følgende eksempel.

Tabel 21 Afståelse af driftsmidler

Driftsmiddelsaldo	T. DKK.
Saldo primo	200
Årets tilgang	60
Årets afgang	240
Saldo til indtægtsførelse	20
Til beskatning, 90 %	18

For køberen, indgår værdierne direkte på købers driftsmiddelsaldo, der kan afskrives efter reglerne i AL.

4.5 Øvrige aktiver

Varelageret skal ved afståelses opgøres ud fra en fysisk optælling. MERE

For køberen, vil varelageret indgå i dennes virksomhed med den værdi der er fundet på overtagelsesdagen.

For debitorer er det forskelligt om overtageren også overtager disse. Dette skyldes, at de oprindelige debitorer har et skyldsforhold til overdrageren, der gør det naturligt for dem at betale hertil. Dette kan der dog ses bort fra i mange af tilfældene, idet mange af debitorerne betaler direkte til virksomheden, i stedet for til personen. Et andet problem med at overtage debitorerne, er at der er en del risiko forbundet med dem. Dette bunder i, at det ikke er sikkert at alle debitorerne betaler til tiden eller betaler overhovedet. Dette gør det nødvendigt at lave en risikovurdering på debitorbasen, for at tage hensyn til potentielle tab.

Hvis sælgerne beholder debitorerne, vil denne person have mulighed for at beholde alle betalingerne. Dette skyldes at der allerede er beregnet skat af midlerne ved overdragerens indkomstopgørelse. Hvis der er dårlige betalere i debitormassen, vil overdrageren få fradrag for sine tab herpå.

hvis overtageren får debitormassen, vil denne person også have ansvaret for potentielle tab. Disse tab skal der gives udtryk i ved en kurs på de overtagne debitorer. Dette kan ses i underliggende eksempel:

Tabel 22 Kurs

Debitormasse ved overdrager
1000
forventet betalingsgrad 95 %
Overtagers vurdering af debitormasse
950

I dette eksempel vil kursen på de overtagne debitorer være 95. Hvis det senere viser sig, at alle debitorerne betaler, vil der være tale om en gevinst i forhold til KGL § 1 stk. 1. Denne gevinst skal herefter beskattes.

4.7 Gæld

Det kan for eksempel være muligt at overtage prioritetsgælden i ejendommen. Denne overtagelse skal laves i forhold til KGL, og anses som optagelse af ny gæld.

Det er også muligt at overtage overdragerens tidligere bankgæld, såfremt overdragerens bank godkender dette. Det kan dermed ikke gøres uden kreditorens accept. Denne accept skal opnås idet en ny debitor altid skal vurderes i forhold til kreditværdighed. Det vil dog ofte være tilfældet, at overtageren benytter sig eget pengeinstitut, og igennem dette stifter ny gæld til afbetaling af overdragerens bankgæld.

Leverandørgæld følger samme princip som bankgæld, det vil sige en accept af den nye debitor. Dette gør, at det ofte vil være nødvendigt for overdrageren at indfri al gæld til sine leverandører. Dette skyldes at det kan være en uoverkommelig proces, at skabe enighed mellem mange kreditorer.

4.8 Opsparet overskud

Overdrageren skal ifølge VSL § 15 stk. 1. Beskattes ved generationsskiftet, idet overdragerens ophører med at drive en virksomhed. Dette kan udsættes indtil udløbet af indkomståret, såfremt der fortsat er en opdeling af virksomheds og privatøkonomi efter VSL § 2 stk. 1. Det er derudover muligt helt at undgå at generationsskiftet kommer til beskatning ved at overdrageren stifter et nyt selskab inden udgangen af indkomståret³⁰. Derudover vil afståelse af en ideel andel af en virksomhed, ikke medfølge en lukning af virksomhedsordningen, hvilket igen medfølger at pengene ikke kommer til beskatning³¹.

³⁰ VSL § 15 stk. 2

³¹ VSL § 15 stk. 3

5. Eksempler på generationsskifte af personligt drevne virksomheder

I dette afsnit vil der komme nogle forskellige eksempler på, hvordan et generationsskifte kan skrues sammen. Dette kan være på følgende fire måder

Generationsskifte uden succession og uden gave

Generationsskifte med succession og uden gave

Generationsskifte uden succession og med gave

Generationsskifte med succession og med gave

Disse eksempler vil blive lavet i forhold til virksomheden beskrevet i bilag 1.

På grund af typen af virksomhed, vil goodwill værdiansættelsesmetoden efter afsnit 4.2.1. blive anvendt. Dette er begrundet ud fra undtagelsen i de nye regler, mindre håndværksvirksomheder. Det kan dog argumenteres for, at det vil være nødvendigt at anvende de nye regler, set i forhold til resultaterne i 2009 og 2010. Der bør dog ses bort fra disse ekstremer, idet resultaterne tidligere har lagt meget stabilt.

5.1 Generationsskifte uden succession og uden gave

Denne metode vil indebære en fuld beskatning for overdrageren, idet hele værdien af virksomheden som udgangspunkt vil blive indkomstbeskattet. Overtageren vil også have det hårdt ved denne metode, idet denne person vil skulle anskaffe et relativt stort beløb for at købe virksomheden. I eksemplet er muligheden for at beskatte konto for opsparet overskud året inden overdragelsen ikke anvendt.

Tabel 23 Generationsskifte uden succession og uden gave

Uden succession uden gave			
T.DKK	Skattemæssige		Skattepligtig
	værdier	Afståelsessum	avance
Goodwill	0	285	285
Grunde og bygninger	711	1700	788
Driftsmidler	534	800	266
-10 % af avancen driftsmidler			26,6
Varebeholdning	410	410	0
Debitorer	1325	1250	-75
Skattepligtig avance i alt			1237,4

I dette eksempel, skal der umiddelbart betales 4.445 Kr. for aktiverne i virksomheden.

Dertil skal lægges opsparet overskud på 130³². Derfra skal der beregnes normal indkomstskat, hvilket giver en beregnet skat på:

Tabel 24 generationsskifte uden succession og uden gave

T.DKK	
Skattepligtige avancer	1237,4
Opsparet overskud	130
	1367,4
Beregnet skat og AM (55,38 %)	757,3
betalt virksomhedsskat	33
	724,8
Likviditetsvirkning for overdrager	4445
	724,8
	3720,2
Likviditetsvirkning for overtager	4445

³² Bilag 1

Som det kan ses, skal overdrageren beskattes af den fulde fortjeneste af overdragelsen. Dette giver en stor skatteomkostning på 724.800 Kr. Hvis modtageren vil udskyde denne skattebetaling, skal vedkommende senest ved udgangen af afståelsesåret etablere en ny virksomhed, eller drive en del af den tidligere virksomhed videre. Dette kan for eksempel gøres ved, at overdrageren beholder bygningerne og derefter lejer dem ud til overtageren. Dette vil også skabe et mindre kapitalkrav for overtageren. Samlet set får overdrageren et positivt afkast på handlen på 3.720.200 Kr.

Overtageren vil ved denne model ikke overtage nogen latente skatter, samtidig med at overtageren ikke på nogen måde skal betale afgifter eller andre skatter. Overtageren skal dog af med en høj anskaffelsespris på 4.445.000 Kr. Dette kan dog nedsættes, selv uden at anvende succession eller gave, ved at gøre overdragelsen mere gradvis. Dette kan igen gøres ved at udelade bygningerne i handlen, hvilket giver en reduceret anskaffelsessum på 1.700.000 Kr.

Overtageren får dog ved denne metode nogle forhøjede afskrivningsgrundlag, som personen kan nyde godt af de kommende år. Dette skyldes, at overtageren kan anvende de nye værdier, som er opstået ved generationsskiftet, i stedet for at anvende de tidligere lavere værdier.

Dette skal dog beregnes i forhold til en diskonteringsfaktor, idet penge i hånden er mere værd, end det samme beløb i fremtiden. Dette er både grundet inflation, men også på grund af usikkerhed om de fremtidige betalinger. Ved afskrivninger, er der ikke de store usikkerheder, men staten kan dog lave om på mulighederne for at afskrive. Dette kan for eksempel ses på den tidligere debat om straksafskrivninger på alle investeringer for at fremme virksomheders investeringslyst under finanskrisen. Denne ændring blev dog ikke til noget, men understreger stadig at der kan være usikkerhed i forhold til fremtidige afskrivningsmuligheder.

For værdierne i dette projekt er der anvendt en skattesats på 55,38 % og en diskonteringsfaktor på 6 %. Dette har givet de fremtidige afskrivningsrettigheden på

henholdsvis 186.600 Kr. og 119.700 Kr. for ejendommen og driftsmidlerne³³. Dette giver en samlet udskudt værdi på 306.300 Kr.

5.2 Generationsskifte med succession og uden gave

Succession kan til eller fravælges på aktiverne hver for sig, hvilket vil sige, at det ikke er nødvendigt at succedere på alle aktiverne. Det vil heller ikke være muligt at succedere i alle aktiverne i den fiktive virksomhed, idet der er identificeret et tab på debitorerne. Dette skyldes, at det ikke er muligt at succedere i aktiver hvorpå der er identificeret et tab.

Denne metode vil indebære, at overtageren vil få et lavere afskrivningsgrundlag i virksomheden, men dette skal gerne kunne opvejes af en lavere overtagelsespris.

Der skal dog stadig udregnes en avanceopgørelse i forbindelse med generationsskiftet. Dette skyldes, at der skal beregnes en passivpost. Passivposten kan bruges til at give et afdragsfrit nedslag i salgsprisen. Hvis man ikke har lyst til at anvende passivposten som indikator for værdien af gave ved generationsskifte, kan man også sætte en kursværdi på den overtagne skat.³⁴

Nedenfor er der levet en beregning for passivposten i den fiktive virksomhed:

Tabel 25 Passivpost

	Skattepligtig	
	avance jf.	Passivpost
T.DKK	tabel 24	30 %
Goodwill	285	85,5
Bygninger	788	236,4
Driftsmidler	239,4	71,8
I alt		393,7

³³ Bilag 2

³⁴ Afsnit 3.7

Idet der også succederes i virksomhedsordningen, vil det også være muligt at tilskrive passivpostværdier til denne:

Tabel 26 Passivpost, opsparet overskud

Opsparet overskud		
Virksomhedsskat 2002-2004	100.000	15.000
Virksomhedsskat 2005-2006	75.000	12.375
Virksomhedsskat 2007-2010	130.000	24.375
I alt		51.750

Samlet set giver det en passivpost på $(393.700 + 51.750)$ 445.450 Kr.

Varebeholdningen har også mulighed for at få tilskrevet en passivpost, men ved dette generationsskifte blev den værdiansat til samme værdi som den havde skattemæssigt. Dette gjorde det umuligt at tilskrive en passivpost.

Samlet giver dette et noget anderledes generationsskifte sammenlignet med det ovenstående eksempel:

Tabel 27 Generationsskifte med succession og uden gave

Finansieringsudgift for erhververen	
Handelsværdi	4.445.000
Passivpost	445.470
	3.999.530
Likviditetsindtægt for overdrager	
Pris jf. ovenfor	3.999.530
Skatteværdi af tab på debitorer (55,38 % af 75.000 Kr.)	41.535
	4.041.065

I forhold til generationsskiftet den succession, er omkostningerne for overtageren faldet fra 4.445.000 Kr. til 3.999.530 Kr. det vil sige et fald på 445.470 Kr. Overdrageren har også en

fordel idet denne person slipper for at betale skatten. Dette giver en yderligere fortjeneste på $(4.041.065 - 3.720.200) 320.865$ Kr.

Dette gør umiddelbart denne løsning meget bedre for begge parter. Dette skal dog ses i forhold til det tab på fremtidige afskrivninger overtageren får.

Det vil også være muligt at benytte en alternativ kursværdi på den udskudte skat til at finde en anden "gaveværdi" for virksomheden.

Ved den fiktive virksomhed, skal den udskudte skat vurderes til ca. kurs 65³⁵ for at være på samme niveau som passivposten. Det vil sige at hvis den udskudte skat bliver vurderet til under kurs 65, vil generationsskiftet blive mere favorabelt for overtageren, idet virksomheden bliver billigere.

Det vil være op til skattemyndighederne om de vil godtage en kursværdi der er lavere end dette.

Umiddelbart har overdrageren god mulighed for at acceptere en lavere kursværdi, idet personen har en successions besparelse på 320.865 Kr., der kan opbruges inden personen vil begynde at tabe på at benytte denne metode.

Alternativt har overtageren også mulighed for at acceptere en lidt højere kursværdi, hvor man så ser helt bort fra passivposten. Dette skyldes at værdien af de forhøjede afskrivningsgrundlag på 306.300 Kr. er lavere end besparelsen på passivposten på 445.470 Kr. Det vil være indenfor dette spænd, at overtageren teoretisk kan acceptere kursen.

Hvis parterne forsøger at forhandle en kursværdi der adskiller sig fra passivposten, vil det dog være en god ide at få et bindende svar fra skat inden overdragelsen.

5.3 Generationsskifte uden succession og med gave

Denne mulighed indebærer at hele virksomheden bliver givet som gave til overtageren, uden at anvende nogen form for succession. Dette vil indebære at overdrageren ikke vil modtage

³⁵ $445.470(\text{passivposten})/1.237.400(\text{skattepligtig avance}) * 55,38(\text{skattesats})$

nogen kompensation for salget, samtidig med at personen skal betale skat af overdragelsen. Derfor er løsningen kun brugbar hvis overdrageren på ingen måde har behov for at få noget finansielt ud af generationsskiftet.

Samtidig vil metoden også være mest brugbar overfor meget nære familiemedlemmer³⁶.

Dette skyldes, at denne gruppe kan benytte den lave gaveafgiftssats på 15 %, i modsætning til alle andres sats på normal indkomstbeskatning.

Nedenfor er en beregning hvor generationsskiftet finansieres 100 % om en gave.

Tabel 28 gave til nærtstående

Overdrager giver kun virksomheden	
Gaveværdi	4.445.000
Gaveafgift	572.126
Reel gave	3.872.874
Fradrag	58.700
Resterende beløb	3.814.174
Overdrager giver alt	
Gaveværdi	5.170.450
Gaveafgift	666.750
Reel gave	4.503.700
Fradrag	58.700
Resterende beløb	4.445.000
Overtager betaler	
Gaveværdi	4.445.000
Fradrag	58.700
Reel gave	4.386.300
Gaveafgift	657.945

³⁶ Skal kunne falde ind under BAL § 22

Her kan det ses, at overdrageren kan overdrage hele virksomheden i det første eksempel, hvilket ikke vil koste overdrageren noget ud over virksomheden. I det andet eksempel giver overdrageren også en merværdi der svarer til den totale gaveafgift sammenlagt med virksomhedens værdi. Dette gør at overdrageren skal af med 666.750 Kr. i gaveafgift.

Hvis overtageren betaler gaveafgiften, vil vedkommende skulle af med 657.945 Kr. Dette gør at det er billigere at overdrage virksomheden, set ud fra et gaveafdragsperspektiv, hvis overtageren betaler afgiften. Hvis overdrageren så er interesseret i at finansiere overdragelsen 100 %, kan overdrageren lave et gældsbrev på de resterende 657.945 Kr. Dette vil gøre det muligt at afdrage dette gældsbrev med 58.700 Kr. årligt indtil hele beløbet er afbetalt.

Det er også en mulighed at overdrageren kun giver en gave svarende til virksomhedens værdi. Dette giver den laveste gaveværdi, men det kommer dog til at kræve, at overtageren skal ud og finansiere det resterende beløb på $(4.445.000 - 3.814.174)$ 630.826 Kr. hvilket gør at metoden ikke længere indebærer, at overtagelsen er foregået som en 100 % gave. Det er dog igen muligt at anvende gældsbrev for at dække hele beløbet. Dette vil så også gøre denne metode til den billigste at anvende.

Hvis overdragelsen sker til andre end nærtstående, vil overtageren i stedet skulle betale fuld indkomstskat for overdragelsen, hvilket i værste fald vil være hele beløbet til topskat + am bidrag, hvilket giver 55,38 %. Dette giver en samlet omkostning for overtageren på $(4.445.000 * 0,5538)$ 2.461.641 Kr.

Samtidig med at overdrageren ikke bliver kompenseret for salget, skal personen stadig beskattes af 1.237.400 Kr.

Metoden vil altid være fordelagtig for modtageren lige meget om det er nærtstående eller andre. Metoden er dog mest sandsynlig overfor nærtstående, idet det er her personer er mest tilbøjelige til bare at give ting væk.

5.4 Generationsskifte med succession og med gave

Denne metode anvender også gaveelementet til at overføre virksomheden. Her bliver det dog gjort med den fordel, at virksomheden bliver overdraget med succession hvilket nedsætter overdragelsesværdien.

Fordelen her er, at overdrageren ikke skal realisationsbeskattes, hvilket gør metoden meget billigere end den ovenstående.

Tabel 29 Gave til nærtstående

Overdrager giver alt	
Gaveværdi	4.658.160
Gaveafgift	599.930
Reel gave	4.058.230
Fradrag	58.700
Resterende beløb	3.999.530
Overtager betaler	
Gaveværdi	3.999.530
Fradrag	58.700
Reel gave	3.940.830
Gaveafgift	591.125

Ovenstående viser de reducerede værdier der skal gives og betales i gave, hvis der anvendes succession. I modsætning til eksemplet i afsnit 5.3 skal der her betales (5.170.450 – 4.658.160) 512.290 Kr. mindre.

Hvis overtageren betaler afgiften, vil denne være reduceret med et beløb på (659.945 – 591.125) 68.520 Kr.

Hvis der overdrages til andre end nærtstående, vil det overdragne beløb igen være nedsat, hvilket igen giver et reduceret beløb der kommer til normal beskatning.

Den største fordel ved denne metode frem for den i afsnit 5.3, kommer ved overdrageren. Ved at benytte succession, undgår overdrageren at skulle realisationsbeskattes, hvilket given

en besparelse på den samlede beskatning. Derudover får overdrageren også mulighed for at anvende sit fradrag for tab ved overdragelsen, hvilket ved den fiktive virksomhed lød på 75.000 Kr. på debitorerne. Dette giver et positivt skattefradrag på $(75.000 * 0,5538)$ 41.535 Kr.

Ved metoderne i både afsnit 5.3 og 5.4, vil det også være muligt at anvende andre fordelinger mellem gave og selvbetaling. Den metode der er anvendt i eksemplerne er yderpunktet, hvor det hele er betalt af overdrageren.

5.5 Delkonklusion

Ovenstående afsnit har givet nogle forskellige bud på hvordan et generationsskifte kan skrues sammen. Som afslutning vil der komme en sammenligning af likviditetsvirkningen ved de forskellige metoder.

Tabel 30 Likviditetsvirkning

	Nærtstående	Andre	Overdrager	Samlet
Uden succession	-4.445.000		3.720.234	-724.766
uden gave		-4.445.000	3.720.234	-724.766
Med succession	-3.999.530		4.041.065	41.535
uden gave		-3.999.530	4.041.065	41.535
Uden succession	0		-5.170.450	-5.170.450
med gave		-2.461.641	-4.445.000	-6.906.641
Med succession	0		-558.395	-558.395
med gave		-2.214.940	41.535	-2.173.405

Ovenstående tabel viser hvordan de forskellige parter bliver påvirket af generationsskiftet. Her kan det ses, at overdrageren får det største afkast, hvis der bliver lavet en overdragelse med succession og uden at gaven overstiger det normale nedslag der kommer i forhold til passivposten.

Det nære familiemedlem er selvfølgelig bedst tjent med at personen får hele virksomheden i gave. Derudover kan personen få en lille ekstra fordel ved at der anvendes overdragelse uden succession, idet dette giver højere afskrivningsmuligheder.

Ved andre personer ser det umiddelbart ud til, at det vil være bedst med succession og fuld gave, men det er uden hensynet til nutidsværdien af de fremtidige afskrivninger, der blev beregnet til 306.300 Kr. hvilket gør overdragelse uden succession bedre.

Samlet set er det dog generationsskiftet med succession og uden gave større end passivpost der virker mest fordelagtigt. Dette skyldes, at denne metode har det største samlede afkast. Hvis virksomheden skal overdrages til nære familiemedlemmer, kan metoden nemt kombineres med en mængde gave, så den nye generation får et bedre grundlag for at føre virksomheden videre, samtidig med at overdrageren sikrer sig nok midler til at sikre sin alderdom.

6. Pension

Dette afsnit vil omhandle overdragerens mulighed for at benytte pensionsordninger til at udskyde og muligvis nedsætte sin skattebetaling. Nedsættelsen af skattebetalingen kommer af spredningen af udbetalingerne, der kan medføre at overdrageren ikke længere behøver at betale topskat af sine udbetalinger.

Der er flere muligheder for pensionsopsparingsordninger ved et generationsskifte. Men der er dog også visse krav for at benytte dem.

For eksempel kan de benytte de normale ordninger, der efter PBL giver mulighed for at indsætte 50.000 Kr. på en ratepension³⁷ og 46.000 Kr. på en kapitalpensionsordning³⁸. Samtidig har tidligere ejere af erhvervsdrivende virksomheder mulighed for at anvende PBL § 15 A, der giver mulighed for at indsætte 2.507.900 Kr. på en rateforsikring eller en rateopsparing³⁹. Begge muligheder i PBL § 16 kan anvendes af alle personer, men kan som en bonus også anvendes det år hvor PBL § 15 A anvendes⁴⁰. Dette giver et maksimalt skattefradrag det år hvor virksomheden overdrages på: 2.603.900 Kr.

For at anvende ordningen efter PBL § 15 A, skal overdrageren have drevet virksomheden i 10 ud af de seneste 15 år. Det dog ikke et krav at de 10 år en sammenhængende periode, hvilket ligesom ved successionsreglerne, giver mulighed for at virksomhedsejere kan gå på barsel eller tage uddannelsesophold væk fra virksomheden. Hvis den primære overdrager dør inden virksomhedsoverdragelsen er gennemført, overføres personens arbejde i virksomheden til de efterladte. Dette vil sige at en hustru stadig vil kunne anvende reglerne i PBL § 15 A, hvis bare hendes afdøde mand havde efterlevet kravene omkring arbejdstid.

³⁷ PBL § 16 stk. 2

³⁸ PBL § 16 stk. 1

³⁹ PBL § 15 A

⁴⁰ Ligningsvejledningen almindelig del A.C.1.1.6 Persongrupper

6.1 Eksempel

For at illustrere hvordan overdrageren fra den fiktive virksomhed bedst kan slippe udenom skattebetalingen, vil metoden med succession og uden gave blive anvendt, idet det er denne metode der giver det største afkast.

Tabel 31 Pension

Samlet udbytte	4.041.065
Ratepension	50.000
Kapitalpension	46.000
Ophørspension	2.507.900
	1.437.165

Ovenstående tabel viser hvordan udbyttet der falder til beskatning i salgsåret kan mindskes ved hjælp af pensionsopsparing. Ved brug af alle de private ordninger, vil det være muligt at reducere udbetalingen til 1.437.165 Kr. ved generationsskiftet. Dette øger mulighederne kraftigt for at slippe for at betale topskat af hele beløbet.

Det vil også være muligt at fordele beløbet yderligere, ved at anvende reglen om at beskatte konto for opsparet overskud året forud for overdragelsen. Dette vil give endnu et år, hvori det vil være muligt at anvende topskattegrænsen, og derved fuldt ud udnytte den lavere trækprocent der eksisterer under topskattegrænsen.

7. Konklusion

I dette projekt er mulighederne for at lave et generationsskifte af en personligt drevet virksomhed blevet belyst.

Ud af disse muligheder, er der også en del vigtige forarbejder, der skal være på plads ved siden af det rent regnskabsmæssige. Dette inkluderer hvornår virksomheden skal overdrages, hvor det er vigtigt at sørge for at virksomheden er i en vækstfase, har en plan for hvordan den kommer i en ny vækstfase eller i det mindste gør den nye ejer opmærksom på de udfordringer der kan komme i fremtiden. Derefter skal virksomheden muligvis tilpasses, det vil sige om virksomheden skal overdrages i samlet stand, eller om den skal splittes op for at gøre den nemmere at overtage eller sælge. Det er også vigtigt at se på hvilke kandidater der er i spil som mulige overtagere af virksomheden, herunder hvorvidt de er i stand til at føre virksomheden videre. Det skal også vurderes i hvor stor grad overdrageren har behov for at få penge ud af generationsskiftet, hvilket skyldes overtagerens ønske om at have så lidt gæld der skal forrentes af virksomheden.

Hvis generationsskiftet sker i forening med successionsreglerne, vil der ikke umiddelbart ske nogen realisationsbeskatning. Dette skyldes, at den skat der skulle have været betalt, i stedet bliver udskudt til næste generation. Dette er blevet indført for at gøre generationsskifter nemmere at gennemføre, idet denne regel gør det noget mindre likviditetskrævende. Den latente skat kan dog stadig komme til betaling på et senere tidspunkt, når den nye generation vil af med virksomheden. Dog kan skatten igen her udsættes, hvilket reelt kan gøre skatteudsættelsen uendelig, såfremt virksomheden kan blive ved med at blive overført med succession.

Det er muligt at bruge successionsreglerne for nære familiemedlemmer, hvormed der ikke kun menes direkte efterfølgere, men også søskende og deres efterfølgere. Derudover er det også muligt at bruge succession ved nære medarbejdere, hvilket har givet et glimrende redskab til videreførelse af virksomheder, idet nære medarbejdere har et godt kendskab til virksomheden, og et forhold til overdrageren.

Umiddelbart er successionsreglerne mest fordelagtige for overdrageren, idet denne sparer mange penge i skat. Overtageren derimod får en virksomheden med et lavere afskrivningsgrundlag, idet den er overtaget med de gamle værdier. Dette gør, at der ofte vil være et gaveelement involveret i et generationsskifte med succession. Dette er umiddelbart noget der skal beskattes som normal indtægt, hvilket dog kan undgå for meget nære familiemedlemmer efter BAL. Det er også muligt at undgå en del af beskatningen for gaven i form af et nedslag svarende til passivposten, eller en kursvurdering af den udskudte skat.

For at finansiere generationsskiftet, har overtageren forskellige ordninger i etablerings eller iværksætterkontiene. Dette gør at overtageren har mulighed for at få skattnedslag for den del af sin indtægt der bliver brugt til at spare op til virksomhedskøbet. Det er også muligt at anvende henstand med betaling, hvori for eksempel goodwillen kan værdisættes, som et beløb svarende til en andel af virksomhedens fremtidige overskud, hvilket vil reducere overtagelsesprisen. Derudover er det også muligt for overdrageren, at give virksomheden i gave til overtageren, eller at oprette et gældsbevis der dækker noget eller hele betalingen.

Til sidst, har overdrageren også mulighed for at anvende en pensionsopsparing til at slippe for at beskatte det hele på et år. Her er det specielt ophørspensionen der er vigtig, idet den giver mulighed for at sende store beløb ind på en pensionsordning i forbindelse med salg af en virksomhed. det er dog også muligt at udskyde beskatningen ved at beholde en del af virksomheden, hvilket gør at pengene kan blive i en virksomhedsordning, og derved blive udbetalt løbende.

8. English summary

This project uncovered the possibilities for handing over a company to another person through succession. This is relevant because there are a lot of companies who will need this within the foreseeable future. The project had a special interest in the possibilities of avoiding an immediate tax payment, and instead opting for a future payment.

Through the project it was uncovered that the company first needed to assess the situation around it. In regards to this it needed to find a suitable heir and to find out how the previous owner will help facilitate the transition. It may also be necessary to restructure the company into multiple smaller parts to ease the financial requirements of the buyer.

When you have found the right buyer and the right way to structure the company you need to figure out which tax options you want to use and how the buyer will gain the appropriate funds needed to purchase the company.

The funds can be obtained by lending it from the previous owner or by the previous owner simply giving it to the new owner. If the process involves gift giving there are also different rules that need to be looked at. Here it is especially important to look at the rules regarding close relatives, since these have special privileges when it comes to receiving gifts. It is also possible to use specific savings accounts that enable the buyer to get tax credits for saving up for a future purchase.

When you are ready to hand over the company you need to figure out how you want to use the tax options. With regards to taxes it is possible to postpone the payment unto the next generation through succession. This entails forwarding the company's assets and their depreciations. This also means that the company will have a lower total value of its assets if you use succession. This can however be offset by a reduction in the price of the company. Normally this reduction could be considered a gift if the transaction is between closely related parties. There is however a possibility of using a special tax law which allows a reduction in the price without it being considered gift.

This process is however most beneficial to the previous owner since this person avoids all the taxes while the buyer is stuck with a company with a lower value. This is also the

reasoning behind the rules concerning the lowering of the company's value without classifying it as a gift.

When the previous owner has received the money the person also has a special retirement option which allows the person to put a large sum of money into a retirement plan as long as it is done as a part of the sale of a company.

9. Litteraturliste

Bøger

Forfatter	Titel	Forlag og udgave
Søren Halling Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen	Generationsskifte og omstrukturering - Det skattemæssige grundlag	Jurist og Økonomforbundets forlag 3. udgave, 1. oplag 2010
Jane K. Bille	Skattemæssig succession ved generationsskifte i levende live og ved død	Forlaget Thomson 1. udgave, 1 oplag 2006
Aage Michelsen, Steen Askholt, Jane Bolander og John engsig	Lærebog om indkomstskat	Jurist og Økonomforbundets forlag 13. udgave, 1. oplag 2009

Artikler

Brandt & Sigsten Pedersen statsautoriseret revisionspartnerselskab – Generationsskifte

Deloitte – Ejer- og generationsskifte af en virksomhed

Hjemmesider

Skat.dk

Skat.dk

Magnus.dk

Deloitte.dk

Forkortelser

AL	Afskrivningsloven
BAL	Boafgiftsloven
EBL	Ejendomsavancebeskatningsloven
ETBL	Etablerings og iværksætterloven
KGL	Kursgevinstloven
KSL	Kildeskatteloven
LL	Ligningsloven
PBL	Pensionsbeskatningsloven
SL	Statsskatteloven
VSL	Virksomhedsskatteloven

10. Figurliste

Figur 1 Projekt oversigt.....	6
Figur 2 Interesserede parter.....	7
Figur 3 Virksomhedens livscyklus.....	9
Figur 4 Overdragertyper	11
Figur 5 Udenlandsk overdrager	13
Figur 6 Fremgangsmåde for DCF beregning	39
Tabel 1 Iværksætter og etableringskonto.....	23
Tabel 2 Gavesituation hvor modtager betaler afgift	25
Tabel 3 Gavesituation hvor giver betaler afgift	25
Tabel 4 Passivpost	26
Tabel 5 Passivpost kontra kursværdi 1.....	28
Tabel 6 Passivpost kontra kursværdi 2.....	29
Tabel 7 Passivpost kontra kursværdi 3.....	29
Tabel 8 Data til henstand med skattebetaling	30
Tabel 9 Henstand med skattebetaling sælger	31
Tabel 10 Henstand med skattebetaling køber	31
Tabel 11 Værdiansættelse af goodwill 1	36
Tabel 12 Værdiansættelse af goodwill 2	37
Tabel 13 Ændret levetid for goodwill.....	38
Tabel 15 parametre	41
Tabel 16 Cashflow	41
Tabel 17 Terminalperiode	41
Tabel 18 Sammenlagt	42
Tabel 19 Total værdi	42
Tabel 20 Afståelse af goodwill.....	43
Tabel 21 Afståelse af ejendom	46
Tabel 22 Afståelse af driftsmidler	48

Tabel 23 Kurs.....	49
Tabel 24 Generationsskifte uden succession og uden gave.....	52
Tabel 25 generationsskifte uden succession og uden gave	52
Tabel 26 Passivpost.....	54
Tabel 27 Passivpost, opsparet overskud	55
Tabel 28 Generationsskifte med succession og uden gave.....	55
Tabel 29 gave til nærtstående	57
Tabel 30 Gave til nærtstående.....	59
Tabel 31 Likviditetsvirkning	60
Tabel 32 Pension	63

Bilag 1 Virksomhedsbeskrivelse

Dette er en beskrivelse af den virksomhed der er blevet anvendt i afsnit 5.

Virksomheden er en mindre håndværksvirksomhed, med en 4-5 ansatte. Herunder er overdragerens søn, der kan være interesseret i at overtage virksomheden.

Derudover har overdrageren også to andre børn, men disse har ikke vist hverken evner eller interesse for at overtage virksomheden.

Der er også en nær medarbejder, som har været ansat i virksomheden i 13 år. Denne person vil også være en god kandidat til at overtage virksomheden, idet personen allerede har vist interesse for det, samtidig med at personen tidligere har stået for driften, i de perioder hvor overdrageren har været andetsteds.

Til sidst, har overdrageren også overvejet om det ville give en bedre salgspris at sælge til en udenforstående, så denne mulighed er heller ikke helt udelukket.

Virksomheden har hidtil haft et solidt indtægtsgrundlag, dog med et dyk på grund af finanskrisen. samtidig har overdrageren ikke nogen konkrete planer for at omdanne virksomheden inden generationsskiftet, hvilket gør at det tidligere indtægtsgrundlag, kan forventes at fortsætte i nogenlunde samme grad.

Virksomheden drives i egne lokaler. Inde under de egne lokaler, er der også en bolig tilknyttet som overdrageren benytter som sin private residens. Denne bolig udgør dog kun 40 % af bygningernes værdi, hvilket gør det muligt for overtageren at succedere i det hele. Det er dog ikke sikkert at overdrageren er interesseret i at forlade huset.

Nedenfor er vist de seneste fire årsregnskabstal:

Resultatopgørelse				
Beløb i t.DKK.	2010	2009	2008	2007
Omsætning	5.956	5.529	5.683	5.509
Vareforbrug	3.652	3.194	3.672	3.437
Bruttoavance	2.004	2.335	2.011	2.072
Bruttoavance i procent	33,6 %	42,2 %	35,4 %	37,6 %
Lønninger mv.	1.356	1.000	979	1.021
Kapacitetsomkostninger	425	345	367	303
Indtjeningsbidrag	223	990	665	748
Afskrivninger	96	113	113	146
Resultat før finansielle poster	127	877	552	602
Renteindtægter	10	13	24	4
Renteomkostninger	9	18	22	27
Årets resultat	428	872	554	579

Balance				
Beløb i t.DKK.				
Aktiver	2010	2009	2008	2007
Ejendomme	711	782	853	924
Produktionsanlæg	94	177	231	225
Biler	400	170	230	290
Driftsmidler	40	40	40	40
Anlægsaktiver i alt	1.245	1.169	1.354	1.479
Varelager	410	440	448	453
Tilgodehavender	1.246	969	1.175	1.460
Igangværende arbejder	63	0	318	39
Tilgodehavender i alt	1.325	969	1.493	1.499
Likvide beholdning	251	883	258	2
Omsætningsaktiver i alt	1.986	2.292	2.199	1.954
Aktiver i alt	3.231	3.461	3.553	3.433

Balance				
Beløb i t.DKK.				
Forpligtelser	2010	2009	2008	2007
Egenkapital	2.049	2.526	2.201	2.241
Hensættelser til udskudt skat	78	68	81	73
Bankgæld	138	182	222	260
Kreditinstitutter	0	0	97	103
Leverandører	496	245	622	343
Moms	213	237	102	233
Anden gæld	257	203	228	180
Kortfristed gæld i alt	966	685	1.049	859
total gæld	1.182	935	1.352	1.192
Forpligtelser i alt	3.231	3.461	3.553	3.433

Opsparet overskud

	Opsparet overskud		Konto
		Betalt	for
	Opsparet	virksom-	opsparet
	overskud	hedsskat	overskud
30 % ⁴¹	100.000	30.000	70.000
28 % ⁴²	75.000	21.000	54.000
25 % ⁴³	130.000	32.500	97.500

⁴¹ 2002-2004

⁴² 2005-2006

⁴³ 2007-2010

Ejendomsavance

Forudsætninger	t.DKK.
Driftsbygninger	1.422
Jord	100
Anskaffelsessum i alt	1.522
Foretagne afskrivninger på driftsbygninger	711
Salgsværdi	
Driftsbygninger	1.500
Jord	200
Afståelsessum i alt	1.700
Opgørelse af genvundne afskrivninger	
Anskaffelsessum	1.422
Foretagne afskrivninger	711
Nedskrevet værdi	711
Afståelsessum	1.500
Genvundne afskrivninger	789
Til beskatning 90 %	710
Ej genvundne afskrivninger	0
Ejendomsavance	
Anskaffelsessum	1.522
Ej genvundne afskrivninger	0
Evt. t.DKK. 10-tillæg jf. EBL § 5 skt. 1 ejet 10 år	100
Reguleret anskaffelsessum	1.622
Afståelsessum	1.700
Ejendomsavance	78

Bilag 2 Tilbagediskontering

Ejendom:

		Uden	Med		Skat	Tilbage
	År	succession	succession	Forskel	55,38 af forskøl	diskontering 6 %
Afskrivningsgrundlag primo	1	1.500	1422			
Afskrivning primo	1		711			
Afskrivning 5 %	1	75	71,1	3,9	2,15982	2,037566
Afskrivning 5 %	2	75	71,1	3,9	2,15982	1,922232
Afskrivning 5 %	3	75	71,1	3,9	2,15982	1,813427
Afskrivning 5 %	4	75	71,1	3,9	2,15982	1,71078
Afskrivning 5 %	5	75	71,1	3,9	2,15982	1,613943
Afskrivning 5 %	6	75	71,1	3,9	2,15982	1,522588
Afskrivning 5 %	7	75	71,1	3,9	2,15982	1,436404
Afskrivning 5 %	8	75	71,1	3,9	2,15982	1,355098
Afskrivning 5 %	9	75	71,1	3,9	2,15982	1,278394
Afskrivning 5 %	10	75	71,1	3,9	2,15982	1,206032
Afskrivning 5 %	11	75		75	41,535	21,88012
Afskrivning 5 %	12	75		75	41,535	20,64162
Afskrivning 5 %	13	75		75	41,535	19,47323
Afskrivning 5 %	14	75		75	41,535	18,37097
Afskrivning 5 %	15	75		75	41,535	17,3311
Afskrivning 5 %	16	75		75	41,535	16,3501
Afskrivning 5 %	17	75		75	41,535	15,42462
Afskrivning 5 %	18	75		75	41,535	14,55153
Afskrivning 5 %	19	75		75	41,535	13,72786
Afskrivning 5 %	20	75		75	41,535	12,95081
Nutidsværdien af det forhøjede afskrivningsgrundlag						186,5984

Driftsmidler:

		Uden	Med		Skat	Tilbage
	År	succession	succession	Forskel	55,38 af forskell	diskontering 6 %
Saldo primo	1	800	534			
Afskrivning 25 %	1	200	134	67	36,8	34,7
Saldo ultimo	1	600	401			
Afskrivning 25 %	2	150	100	50	27,6	24,6
Saldo ultimo	2	450	300			
Afskrivning 25 %	3	113	75	37	20,7	17,4
Saldo ultimo	3	338	225			
Afskrivning 25 %	4	84	56	28	15,5	12,3
Saldo ultimo	4	253	169			
Afskrivning 25 %	5	63	42	21	11,7	8,7
Saldo ultimo	5	190	127			
Afskrivning 25 %	6	47	32	16	8,7	6,2
Saldo ultimo	6	142	95			
Afskrivning 25 %	7	36	24	12	6,6	4,4
Saldo ultimo	7	107	71			
Afskrivning 25 %	8	27	18	9	4,9	3,1
Saldo ultimo	8	80	53			
Afskrivning 25 %	9	20	13	7	3,7	2,2
Saldo ultimo	9	60	40			
Afskrivning 25 %	10	15	10	5	2,8	1,5
Saldo ultimo	10	45	30	15	8,3	4,6

Nutidsværdien af det forhøjede afskrivningsgrundlag

119,7

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.